10 ՓԱՐԱ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՒԽԵՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտեսի 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.
ارمنیجه یومی سورهانتاك غزته‌سی
صاحب امتیاز د. جبره‌لله
اداره‌خانه‌سی
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰
Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ոեւէ գրութիւն
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ	ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ Թղթատարի ծախքը մեր վրայ	ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75	12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100	12 ամիսը կանխիկ Ֆր. 22
6 » » » 40	6 » » » 50	6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՖՐԱՆՍԱ

Ա.

Երբ Նաբոլէոն Գ. կ'ըսէր թէ «եթէ Ֆրանսա գոհ ըլլայ, Եւրոպա ալ կրնայ խաղաղ մնալ», անիկայ լոկ անամէջ խօսքմը չէր, այլ իրմէ մեծ ճշմարտութիւն մը կը պարունակէր։ Եւ եթէ այսօր Եւրոպա բաղդատաբար աւելի խաղաղ է, պատճառը այն չէ թէ Ֆրանսա հանդարտ է, այլ այն է թէ Ֆրանսայի դժգոհ ըլլալը, Նաբոլէոն Գ.ի ատեն եղածին չափ, Եւրոպան վրդովելու կարող չէ։ Այսու հանդերձ ո՞վ կրնայ ուրանալ թէ՝ եթէ Ֆրանսա գոհ ըլլար, Եւրոպա ալ կատարելապէս խաղաղ կրնար մնալ։ Բայց Ֆրանսայի գոհ ըլլալը և Եւրոպայի խաղաղ մնալը ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի։ Ահա խորհրդաւոր հարցում մը, որուն պատասխանելը դիւրին չէ։

Առաջին տեսութեամբ այնպէս պիտի հասկցուէր թէ Ֆրանսա գոհ չեղած ատեն Եւրոպական միւս երկիրներուն վրայ պիտի յարձակէր և անոնց հանգստութիւնը վրդովէր։ Եթէ մերթ ընդ մերթ իրաւցնէ այնպէս եղած է, ըստ մեզ, հետեւութիւն մըն էր այն միայն և ոչ թէ պատճառ։ Ֆրանսա իր մէջ գոհըլլալու էր, և եթէ չէր կրնար ըլլար, զայն կառավարողները ժողովուրդին ուշադրութիւնը դուրս դարձնելու համար արտաքին պատերազմի դիմելու կը պարտաւորուէին, և հետեւաբար Եւրոպայի խաղաղութիւնը կը վրդովուէր։ Ասոր համար էր որ Եւրոպայի խաղաղութեան պայմանը Ֆրանսայի գոհ մնալն էր։

Բայց դժբաղդաբար Ֆրանսա Եւրոպայի էն դժուարահաճ երկիրն է միշտ։

Դարէ մը աւելի ժամանակամիջոցէ ի վեր Ֆրանսայի ժողովուրդը գոհ չեղաւ իր պատիւին, ինչքին և կեանքինպահպանման եղանակէն, որովհետեւ իրարու յաջորդողչորստեսակկառավարութեանց կուսակիցները, իրարու հակառակ կարծիքներ և զօրութիւն ձեռք անցընելու համար, իշխանութեան վրայ գտնուողին արարքը կասկածելի կը ցուցնէին, անոր ոյժը կոտրելու նպատակով միայն։

Ցայտնի է թէ այս մասին տեղի ունեցած ջանքերը ո՞րչափ ազդեցին այն դէպքերուն վրայ, որոնց հետեւութիւնը կ'ըլլար Նաբոլէոն Ա. մը, որ սակայն Ֆրանսայի ներքին դժգոհութենէն ծնունդ առնելով, ի վերջոյ ամբողջ Եւրոպայի տակնուվրայութեան պատճառը կ'ըլլար։

Նաբոլէոն Գ.ի իշխանութիւնն ալ ուրիշ բան չէր, այլ Նաբոլէոն Ա.ի իշխանութեան սրբագրուած երկրորդ տպագրութիւնը. և իրազեկ անձերու համար ալ գաղտնիք մը չէ որ, Սեւաստոբոլ, Սոլֆերինօ, Բուէպլա (Մեքսիկա) և Սըտան, Ֆրանսայի ներքին դժգոհութեան արտաքին հետեւութիւններն եղած էին, որով կ'արդարանար Նաբոլէոն Գ.ի այն հաչակաւոր և ճշմարիտ խօսքը թէ, «Եթէ Ֆրանսա գոհ ըլլար, Եւրոպա ալ խաղաղ կրնար մնալ»։

Անգլիոյ թշնամին եղող Նաբոլէոն Ա. անհամար մարդկային կորուստէ զատ, 1200 միլիոն ոսկիի նիւթական կորուստ մըն ալ պատճառեց անոր. իսկ անոր բարեկամը ձեւացող Նաբոլէոն Գ. ալ՝ Ֆրանսայի ներքին դժգոհութենէ մղուած՝ վերջերը այնպիսի քաղաքական ուղղութիւն մը կը բռնէր, որ անուղղակի կերպով, այլ կամաց կամաց Անգլիոյ ալ թերեւս այնչափ կորուստ պիտի պատճառէր որչափ որ պատճառած էր իր հօրեղբայրը՝ Նաբոլէոն Ա. ուղղակի և անմիջապէս,

Գերմանիոյ նկատմամբ ալ թէ՝ Ա. և թէ Գ. Նաբոլէոններու կողմէ միեւնոյն բաները կ'ըլլային. միայն թէ երբ Նաբոլէոն Ա. Գերմանիան բոլորովին կը կործանէր, միեւնոյն Գերմանիան էր որ Նաբոլէոն Գ.ը կը կործանէր վերջնականակերպով։

Բարեբաղդաբար Նաբոլէոնները Ֆրանսա ըսել չեն։ Անոնք ամէնէն փայլուն վիճակի մէջ աշխարհ եկան և ամենայն տխրութեամբ աշխարհէ մեկնեցան. բայց ուր որ էր առաջ դարձեալ հոն է այն անմահ Ֆրանսան, որ թէեւ կը հիւանդանայ և մինչեւ իսկ կը մարի ալ, բայց չի մեռնիր բնաւ. կ'ապրի այն ճշմարտապէս այնպիսի փառքով մը այսօր, զոր չէր ունեցած երբեք, այսինքն իր խաղաղասէր փայլին ատենը։

Բայց իր այն ներքին դժգոհութիւնը որ Նաբոլէոն Ա.ի ատեն թերեւս կասկածելի, բայց Նաբոլէոն Գ.ի ատեն ստուգապէս Եւրոպայի անհանդարտութեան պատճառ տուած էր, անոնց մեկնելէն ետքն ալ կայ ու կը մնայ և քանի որ Ֆրանսա գոհ չէր իր ներքինին մէջ, Եւրոպա ալ հանդարտ չըպիտի կրնար մնալ։ Այսու հանդերձ Եւրոպա պէտք ունէր հանդարտ մնալու, և հանդարտութիւնը ապահովելը հարկ կ'ըլլար, ինչ գինով որ ալ կարելի ըլլար։

Ֆրանսայի ներքին դժգոհութեան հետեւութիւնն եղող վտանգը, իր անմիջական մեծ դրացիներուն կը սպառնար. այսինքն ցամաքի կողմէ Գերմանիոյ և Իտալիոյ, և ծովու կողմէ ալ Անգլիոյ. և քանի որ ասոնք Ֆրանսայի ներքին դժգոհութեան առաջքը չէին կրնար առնել, անոր հետեւութեանց դէմ Եւրոպայի հանդարտութիւնը ապահովելու միջոցները խորհելու էին։

Օրուան մեծ մարդիկը, Պիզմարք և Պիքընսֆիլտ, Կորդեան հանգոյցը լուծեցին մէկը ցամաքի կողմէ և միւսն ալ ծովու կողմէ. առանց գինը մտածելու ըրին այն ամէն բաները, որոնք կարելի էն մեկնանացուի մը համար։ Ցամաքի կողմինը երկուքէն սկսելով երեքի յանգող զինակցութիւնն էր, իսկ ծովու կողմինը՝ անգլիական նաւատորմին ա'լ աւելի զօրացումը։

Թէ այս կարգադրութիւնը Ֆրանսայի կառավարութեան համար ալ իրականին մէջ ո՞րչափ օգտակար եղաւ, ատիկայ կրնայ հասկցուիլ սա իրականութեամբ թէ՝ Ֆրանսայի ժողովուրդին պատերազմասէր մասը արտաքին աշխարհին մէջ զսպողական ահեղ զօրութիւնը իր աչքին առջեւ ունենալով, ներքին խլրտումներու ոյժ տալէ դադրելու կը ստիպուէր. որով օրուան կառավարութիւնը արկածախնդիրներու ճիրաններէն ազատ կը մնայ։

Եւրոպայի մէջ չկայ երկիր՝ մը ուր բանակը այնչափ ազդեցութիւն ունենայ երկրին կառավարութեան վրայ որչափ է Ֆրանսա. և եթէ երեքեակ զինակցութիւնը և Անգլիոյ ահեղ նաւատորմը չըլլային, ո՞վ պիտի կրնայ երաշխաւորել որ Ֆրանսայի կառավարութիւնը առանց սարսափելի արկածներու մատնուելու, Պուլանժէն և Ֆաշօտան մարելու կարող պիտի ըլլար. մինչդեռ Պուլանժէ մը և Ֆաշօտայի մը ժամանակներէն աւելի զօրաւոր, փառահեղ, և պատկառելի եղած է այսօր Ֆրանսա, առանց ինքզինքը վտանգի դնելու։

Եթէ ճշմարտութիւնը պիտի յարգենք և իրականութեան պիտի հետեւինք, պէտք է ընդունինք թէ Պ. Վալտէք Ռուսօ և Պ. Տէլքասէ այժմ աւելի մեծ մարդիկ են, քան ինչ որ ըլլալ ուզողներ եղան անցեալին մէջ, բայց չկրցան ըլլալ, որովհետեւ բաղդն էր անոնց առաջնորդը և ոչ թէ մաթեմաթիքական հաշիւը, որ ամէն բանի կը յաջթէ հիմա։

Թէ Եւրոպայի մէջ երեսուն և մէկ տարիէ ի վեր տիրող խաղաղութեան ծանօթ հիմնադիրը Պիզմարքն էր, ասոր տարակոյս չկայ։ Տարակուսելի կէտը այն է որ, եթէ ցամաքային Պիզմարքին հետ միացած չըլլար ծովային Պիքընսֆիլտը, արդեօք այդ խաղաղութիւնը պիտի կրնա՞ր ունենալ այն վճռական ազդեցութիւնը, ինչ որ ունեցած է 31 տարիներէ ի վեր, հակառակ շարժումները տապալելով։

Պիքընսֆիլտ՝ Պիզմարքի բարեկամը եղած էր, այս մեծ մարդուն Լոնտոնի Բրուսիական դեսպան եղած օրէն, ու թէպէտեւ իր անձնական կարծիքները ուրիշներու հաղորդելու մասին շատ ագահ դեսպան մըն էր այն, բայց վերջապէս Լորտ Պիքընսֆիլտէն (այն ատեն Պ. Տիզրայէլի) չկրցաւ պահել եա գաղտնիքը թէ իր քաղաքական երազն էր միայն Բրուսիոյ արքայական գաւազանին տակ Գերմանական կայսրութեան մը կազմութիւնը կամ վերահաստատութիւնը, և թէ այս գործը գլուխ հանելու համար անպատճառ Աւստրիան և Ֆրանսան տապալել պէտք կ'ըլլար։ Բայց Պիքընսֆիլտ, որ միայն իրականհաշիւներու հաւատացող մարդ մըն էր, այն ատենուան աւստրիական և ֆրանսական ահեղ զօրութիւնները, և Բրուսիոյ բաղդատաբար տկար զօրութիւնը իրարու հետ բաղդատելով, քմծիծաղով մը «ատիկայ պարզ ցնորք մըն է» կ'ըսէր։ «Պիտի աշխատիմ և աշխատութեան օգուտ պիտի քաղեմ» պատասխանեց Պիզմարք։ Եւ քանի տարի ալ աշխատեցաւ, և առիթներէն այնպիսի սքանչելի կերպով օգուտ քաղեց, որոնց վրայ Մեծ Անգլիացին ալ կը հիանար։

Երբ Ֆրանքօ-գերմանական պատերազմը ծագեցաւ, Լորտ Պիքընսֆիլտ այն ատեն հասկցաւ որ իր փնտռած ճիշդ մարդը գտած էր։ Անգլիացին, երբեք Ֆրանսայի կառավարութիւնը չէր մտածեր, այլ ժողովուրդը, որուն հանած դժգոհութիւնները միշտ կրնային ստիպել Ֆրանսայի կառավարութիւնը որ արտաքին պատերազմի մը մէջ նետուի, պատերազմ մը, որ ըստ բաղդին ո և է տէրութեան մը դէմ կրնար ուղղուիլ, ու Ալպերը, Թրաֆալկարը և Վաթերլօն, ամէն ատեն Անգլիան ալ կրնային դնել յարձակելիներու ցուցակին մէջ։ Ասոր համար միշտ պատրաստ գտնուելու էր։

Պիզմարք ալ Ֆրանսայի դէմ եղած պատերազմը յաղթութեամբ գլուխ հանելէ ետքը, Գերմանիայէն դուրս իր ամենէն մեծ մտածումն էր Ֆրանսայի ժողովուրդը վրէժխնդրութեան շարժումէ մը արգիլելու ճարը գտնել, այսինքն վճռական միջոց մը։

Ահա այս կէտն էր որ գործնականին մէջ Պիզմարքը և Պիքընսֆիլտը իրարու քով կը բերէր։ Թէ այս իրական մերձեցումը ի՞նչպէս բնականէն լաւին միութեան մը կերպարանքը կ'առնէր, ատիկայ պիտի բացատրենք յաջորդ տեսութեամբ։

ԼՈՒՌՆԻԿ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՓԵՍՈՍԻ ԱՒԵՐԱԿՆԵՐՈՒՆ

Հակառակ շատ անգամներ գործով կամ ուխտով Եփեսոս այցելած ըլլալուս, այդ վայրերը կրկին ու կրկին տեսնելու մարմաջս չեմ կրցած չափաւորել։ Մարդ երբ հեռուէն կը նշմարէ այդ աւերակներու սաստիկ կոյտն ու ամբողջութիւնը, հոս տապարտանքներ, հոն մեհեան, անդին թատրոն, բաղնիք, դիմացի բլուրներու վրայ պարիսպներ իրենց աշտարակներովը որոնք խորհրդաւորապէս դարերէ ի վեր կը յամառին կանգուն մնալ, այս ամէնը կը ցուցնեն թէ ժամանակին հզօրագոյն մէկ քաղաքակրթեալ ու նշանաւոր կեդրոնը եղած է հոն. ասոր աւելի հաստատութիւն տալու համար բաւական է յիշատակել հաչակաւոր ամփիթատրոնը, որուն մեծութիւնը քան հազարի մօտ հանդիսական պարփակելու երեւոյթը կ'ընծայէ, և այսու կը չէզոքուի սա պարագան թէ բազմամարդ համայնք մը կեդրոն եղած է Եփեսոս։

*** Եփեսոսի կայարանը որ Այասուլուք կը կոչուի հիմայ, կը կարծուի աղաւաղումն եղած ըլլալ յունական Այա Թէօլօգոսին և արդէն այդ անունով մատուռ մը կայ հոն։ Հոն է Արտեմիսի հաչակաւոր տաճարը, նոյն իսկ Տիտանայի բաղնիքը հոն ըլլալուն ենթադրութիւններ ալ կան։ Այդ աւերակները՝ երեւցածէն դատելով՝ Սելճուքեաններու շրջանէն շատ առաջ հնութեան մը դրոշմը կը կրեն, գէթ 1350էն առաջ. աւելորդ է ըսել որ Սելճուքեան կայսրութեան հետքերը գրեթէ անաղարտ կը մնան, և անոնց ճարտարապետութեան տարականին ճշգրիտ օրինակութիւնը կը թուի։

*** Կայարանէն հեռու երբ քսան վայրկեան հեռու հանդիպակաց բլրին վրայ Հայերը ուխտատեղի մը ունին, ուր ամէն տարի Զատկի երրորդ չորեքթը կը համախմբուին և Ս. Յովհաննէս աւետարանչին գերեզմանին վրայ ուխտ կը կատարեն. վասն զի ինչպէս որ Ս. Աստուածածնը Եփեսոսի մէջ թաղուած է Քրիստոսի այդ սիրելի աշակերտը, նմանապէս աւանդութեանց համաձայն հոն վախճանած է այն։ Եւ այդ վայրը այնքան սիրուն, այնքան յանկուցիչ է, որ ջերմեռանդ Քրիստոնեան իր երեւակայութեանը մէջ չունենար ենթադրութիւններ ընելու թէ հոն աղօթած, անդին բնակած, այդ ակէն ջուր խմած և վերջապէս հոն, ուր կը կատարուի եկեղեցական արարողութիւնները, ամփոփուած է, ևն.։

Բայց այս ուխտագնացութիւնը երբէ՞ն կը սկսի և ինչպէ՞ս։

Իրաւ որ այս մասին տարեցներու ըրած հարցումներուս չեմ կրցած որոշ պատասխաններ ստանալ։ Կը կարծուի թէ գոնէ 1650էն անդին սկսած պէտք է ըլլայ այս ուխտագնացութիւնը, որ հին ատեններ Յոյներու հետ միասին կը կատարուի եղեր օգոստոս ամսուան մէջ, բայց դժբաղդ վատառողջ կլիման ի վերջոյ պատճառ եղած է Զատկի երրորդ չորեքթը կատարելու։

Բլրի այդ գագաթը ուր կը կատարուի ուխտը, եկեղեցի չկայ. այլ իբր խորան ծառայող պատ մը բարձրացած է, և այս օրերս կանգնուած խոչաք վրան մը աղօթատեղի մը կը ձեւացնէ։ Մօտակայ քաղաքներէ եկող ուխտաւորներ մասնաւոր վրաններ կը կանգնեն, և հոն չորս հինգ օր գեղեցիկ ժամանց մը կ'ունենան, գիշերները ջահեր վառելով ու կերուխումով զուարճանալով. բնականաբար գնչուներու թմբուկ զուռնան պայմանագրական մէկ պէտքն է այդ զուարճութեանց։

Կը պատմուի թէ առաջները երբ դեռ շոգեկառք չկար, հեռաւոր տեղերէ բազմաթիւ ընտանիքներ, ամբողջ կարաւաններ կազմակերպուած, օրերով կը ճամբորդէին Եփեսոս գալու համար։ Եւ իրօք Ս. Յովհաննէս շատ հրաշքներ գործած է կ'ըսեն։ Դեռ մէկ քանի տարի առաջ երիտասարդ ձիաւոր մը, որուն գլխուն մէջ ոգելից ըմպելիքին շոգին կը մխար դեռ, լեռնէն դէպի վեր ձին բազմութեան մէջ վազցնելած ժամանակ, անզգուշութեամբ թաւալ գլոր ծայրէն վար անդունդին մէջ ինկած ըլլալով, մեծ սարսափ պատճառեց ներկաներուն և ամէնքն ալ կը կարծէին թէ ձի և ձիաւոր ջախջախուած ըլլան, մինչդեռ վայրկեան մը ետքը երիտասարդը ձիուն սանձը քաշելով կուգար միանալու բազմութեան, ի մեծ ուրախութիւն ուխտաւորներու, որոնք միաբերան Ս. Յովհաննու հրաշքին վերագրեցին զայն։

Հակառակ սկեպտիկ մը ըլլալուս, չիրաւ որ կարելի չէ երեւակայել այն անճառ ուրախութիւնը, որով սիրտս համակուած է ի տես այդ վազող հեւացող ուխտաւորներուն, զոր իրենց հաւատքը և կրօնասիրութիւնը առած հոն բերած է։ Անոնց չաւերուն գանեցած անխախտ հաւատքը յիրաւի կրնայ հրաշքներ գործել։

*** Երկաթուղւոյ վարչութեան ընձեռած դիւրութիւնով, ամեն երթեւեկութիւն մը հաստատուած է մասնաւորապէս այս ուխտագնացութեան առթիւ։

Շաբաթ գիշեր ժամը 9էն (Ք. Ե.) կառախումբը կը մեկնինք։ Մեծ իրարանցում կայարանին մէջ։ Վագոններու մէջէն երգի, ցնծութեան աղաղակներ կը լսուին, որոնք գիշերային լռութիւնը կը խանգարեն ու գեղարուեստ չէ չարէրով։ Վայրաչարժը կը սուլէ ու շոգեկառքը կը սուրայ կ'անցնի, իր ետին թողլով Իզմիրը ու հանդիպած կայարանները։ Ամէն մարդ գոհ ու ուրախ տրամադրութեամբ համակուած կը խօսի, կ'երգէ և շարունակ կը կոնծէ ըմպելին, որու ազդեցութեան տակ աւելի բանաստեղծ կը կարծէ և լեզու կը թափէ, հետզհետէ կը յայտնէ բնութեան և լուսնին այն սքանչելի երեւոյթին, որ իր լուսաւոր ճառագայթներովը պահ մը դաշտ ու անտառները լուսաւոր պահելու կը ճգնի։ Երկու ժամէն կառաշարը կը հասնի Եփեսոս. հետերնիս լոյս չունինք. բայց անոր պէտքն ալ չունինք, քանի որ լուսինը իր կուսական դէմքը ամբողջովին պարզած ու լաւ կ գոգցես մեր քայլերուն կը հետեւի իբր ուղեցոյց։ Կ'անցնինք արտերու, ճախճախուտ եղէգներու մէջէն, և մեր հաստատութիւնը չուշանար գըլխել զմեզ այն անոյշ հոտ ու բուրումովը որ գոգցես այդ վայրերուն յատուկ ըլլար, և այդ բոյրերն են որ աւելի ջերմեռանդները կ'ոգեւորեն, և Ս. Յովհաննու կը վերագրուին։ Մարդ այդ վայրկեանին ինքզինքը մոռնալով այդ բուրումնաւէտ մթնոլորտին մէջ կը վերասլանայ միտքով դէպի վերնագաւառները։ Հոն այդ պահուն լսելի է հաւատացեալներու կուրծքէն դուրս թռչող սրտաշող ա՜խ ու վախերու հառաչները, որոնք պահ մը հովերներու թեւակոխած անդադար երկինքէն կ'ուծանան կ'անցնին։

Այդ մտածումներու մէջ սկեպտիկին սիրտն ջերմ հաւատացեալ դարձած, կ'ոտքէ իր նոյնատիպը դէպի հեռուն բլրին վրայ, ուր անկանոն խռնուրդ մը ձեւացնող արհեստական գոյնզգոյն լոյսեր երկինք կամարը բարձրանալով, կոր գիծերու հետքեր թողլու կը նկարեն և ակնթարթի մէջ կը մարին։

Եւ ահա եկեղեցւոյ կոչնակին անոյշ թինդն է որ կը լսուի և մեր քայլերը արագացնելու զրգիռ կուտայ։ Կը հասնինք, մինչ քահանան գիշերուան ժամերգութեան եկեղեցին ապատարհնելու վրայ է։

* * *

Այս տարի եւս Տ. Յակոբ Աչառ Սրբազան ներկայ գտնուելով մեծ գոհունակութիւն պատճառեց ուխտաւորներուն, որոնց թիւը հազարը կ'անցնէր։ Անձրեւներու պատճառաւ շատեր չկրցեր էին երթալ։

Իզմիր Տ. Գ.

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ.— Անափառ կ'ատէ բոլոր այն տաղանդները զորս չունի, և եթէ և մէկ տաղանդի տէր է՝ ամէնն ալ կ'ատէ։

Պէտք է խնդալ երջանիկ չեղած, գուցէ մեռնինք առանց խնդացած ըլլալու։

Սուղ է փորձառութեան դպրոցը, բայց հոն է անխոհեմներու միակ դաստիարակը։

Զգաստութիւնը մունետիկ մըն է որ պէտքին չափ անյօդ՝ անկէ բարձր կը պոռայ շատ անգամ։ Թարգ. ԼՕՂՈՑԷԹ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. ՉԷՄՊՐԼԷՆԻ ՆՈՐ ՃԱՌԸ

ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏԻՒԸ

Անգլիոյ գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն, որ ժամանակէ մը ի վեր լռած էր, անցեալ ուրբաթ իրիկուն դարձեալ քաղաքական մեծ ճառ մը արտասանեց Պըրմինկհամի միութենական-ազատականներու ընկերակցութեան ընդհ. ժողովին մէջ, որուն նախագահ ընտրուեցաւ։ Ահաւասիկ Պ. Չէմպըրլէնի ճառին գլխաւոր մասերը.—

«Այն մարդիկը, որոնք Իռլանտայի մէջ սիրտերու միութեան մը կը հաւատային ի վնաս Իւլսթէրի բողոքականներուն, ճիշդ անոնք են որ անդէպ վեհերոտութիւն մը կը քարոզեն Պօէրներուն նկատմամբ, ի վնաս Հարաւ. Աֆրիկէի հաւատարիմ մնացած ժողովուրդին։ Բան մը չեն սորված, ոչ ալ բան մը մոռցած։ Հաշուի չեն առներ այն սկզբունքները, որոնց վրայ հիմնուած է, պէտք է հիմնուի և հիմնուած պէտք է մնայ Բրիտանական կայսրութիւնը։ Հարաւ. Աֆրիկէի մէջ պատերազմը անխուսափելի էր։ Երկրորդական խնդրոյ մը, այն է ընտրական իրաւունքներու համար չէ որ կըռուեցանք, այլ Բրիտանական տիրապետութիւնը Հարաւ. Աֆրիկէի մէջ պահպանելու համար միայն պատերազմեցանք։ Եթէ չընդունէինք այն պայքարը որուն հարկադրեցին զմեզ Պօէրները, մեր բոլոր գաղթականութիւնները իրենց վստահութիւնը վերցնէին մեր վրայէն, և քաղաքակիրթ աշխարհի ծաղրին առարկայ պիտի ըլլայինք։ Մեր հակառակորդները, այն է պզտիկ Անգլիոյ մը կուսակիցները, չեն հասկնար իրենց հայրենակիցներու մեծ մասին զգացումները։ Կ'երեւակային թէ միւս Անգլիացիները պիտի ընկրկին, մինչդեռ այն պատճառով որ պատերազմը սպասուածէն քիչ մը աւելի սուղ և աւելի դժուարին եղաւ»։

Պ. Չէմպըրլէն յետոյ բուռն կերպով յարձակելով ընդդիմադիրներու պետերուն վըրայ, ըսաւ.— «Յեղափոխական ժողովին մէջ տեղի ունեցածը գայթակղութիւն մըն է պարզապէս։ Փոքրամասնութիւնը կ'աշխատի դժուարել երկրին կամքին, և ի՞նչ միջոցներով։ Աղմկալից պայքար մը մղելով որուն նախընթաց օրինակը չկայ, տենձնական յարձակումներ ընելով քաղաքական հակառակորդի մը դէմ, յարձակելով Սըր Ա. Միլնըրի դէմ ալ, որուն ետ կանչուիլը կը պահանջեն։

«Եւ նոյն միջոցին փոքրամասնութիւնը լաւ ընդունելութիւն մը կ'ընէ Աֆրիքանտըրներու ընկերակցութեան գործակալներուն։ Այս փոքրամասնութիւնը Հարաւ. Աֆրիկեան երկու Հանրապետութիւններուն ինքնօրինութիւնը կը պահանջէ, այսինքն կը փափաքի սահմանադրական միջոցներով ձեռք բերել այն բանը զոր Թնդանօթները և հրացանները չեն կրցած տալ։ Կը տեսնէք թէ այս փոքրամասնութիւնը ապստամբներուն կողմը կը բանէ, և երբեք հաշուի չառներ իրաւունքը անոնց, որոնք Անգլիոյ համար կռուեցան և տառապեցան»։

Նոր տուրքեր

Պ. Չէմպըրլէն ի վերջոյ ակնարկ մը նետեց դրուած նոր տուրքերուն վրայ։ Ըսաւ թէ՛ «Շաքարի վրայ դրուած տուրքը նուազ է խաղաղութեան ատեն աշխարհի բոլոր միւս երկիրներու տուած տուրքէն։ Ածխահանքերու տէրերը անցեալ տարի մեծամեծ շահեր ըրած են հանքածուխի արտածմամբ։ Հանքածուխի տուրքը օտարներն է որ պիտի վճարեն։ Անգլիոյ հանքածուխներուն մէկ քանի տեսակէտովն է միայն որ, մեր օտար մրցակիցները կրնան չարունակել պայքարը՝ մեր առեւտուրին և ճարտարարուեստութեան դէմ։ Ասկէ զատ իրողութիւնը իր ամենէն գէշ կողմէն դիտելով, 2.300 հանքատէրեր են միայն որ պիտի վճարեն հանքածուխի արտածման տուրքէն գոյանալիք մէկ միլիոնը։ Հանքածուխը կրնայ շատ աւելնալ, առանց պատճառ ըլլալու հանքածուխի վաճառականութեան կործանելուն։ Եւ հանքատէրերը երբեք գանգատելու պատճառ չունին, քանի որ անոնք Թոնային 5-10 շիլին բարձրացուցած են գիները։ Հետեւաբար հանքածուխ արտածողները շահագրգռութիւն չեն կրնար ամբել։ Բայց կացութիւնը խառնակուեցաւ հանքի գործաւորներու բանած ընթացքին պատճառաւ։ Շատ ցաւալի պիտի ըլլայ անոնց Թոշակներու նուազիլը. բայց անոնք ալ միւսներուն նման պէտք է վըճարեն պատերազմին ծախքը։» Միւս կողմէ Պ. Չէմպըրլէն ուրախ է որ այդ գործաւորները տրամադիր չեն կրակին մէջէն շագանակ հանել ի նպաստ հարուստ հանքատէրերու կամ կարծիքները խառնակել ուզողներու։ (Մ-ֆէր)։

«Իմ կարծիքս այն է թէ, յարեց բանախօսը, հանքածուխի արտածման վրայ դրուած տուրքը պիտի չվնասէ հանքատէրերուն։ Այս ածուխները ամբողջ արտադրութեան մէկ չորրորդը հազիւ կը ներկայացնեն։ Մանաւանդ թէ այս մէկ քառորդը կազմուած է բացարձակ կերպով մենաշնորհի վերածուած ածուխներէ, այնպէս որ արտածման տուրքին ամենամեծ մասը օտարը պիտի վճարէ, և բնիկ արտադրողներուն վ. այ ծանրացած բեռը՝ ամբողջ արտադրութեան հազիւ մէկ վեցերորդին կամ մէկ ութերորդին համար է»։

Պ. Չէմպըրլէն վստահութիւն կը յայտնէ թէ նախարարութեան ընթացքը պիտի գնահատուի այսօր ալ, ինչպէս եղաւ ընդհանուր ընտրութեանց ժամանակ.—«Շատ անգամ կը նեղուինք, ըսաւ, խափանարար ցոյցերով Երեսփ. Ժողովին մէջ, ուր բուռն ընդդիմութեան կը բաղխինք, և կառավարութիւնը միակ մխիթարութիւն մը ունի, որ սա է թէ երկիրը կը կառավարէ, և վստահութիւնը դրուած է թէ՛ Անգլ. ժողովուրդին և թէ գաղթականութիւններուն»։

Ինչպէս հարիւր տարի առաջ

Պ. Չէմպըրլէն բաղդատելով Անգլիոյ կացութիւնը 1797ին ունեցած կացութեան հետ, որ բոլորովին աննպաստ է վերջինին, յիշեցուց թէ Անգլիա այն ատեն այժմ խնդրուածէն շատ աւելի մեծ զոհողութիւններ ընդունելով, Թրաֆալկարի և Ապուքիրի մէջ յաղթեց Ֆրանսական, Հոլանտական և Սպանիական տորմիղներուն։ Բանախօսը իր խօսքը վերջացուց վերյուշելով այն ոգին որով 100 տարի առաջուան Անգլիացիները կրցած են կայսրութիւն մը շահեցնել Անգլիացիներուն, և որ թոյլ պիտի տայ անոնց յաջորդ սերունդներուն՝ պահպանել նոյն կայսրութիւնը։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.—Պուքրէշի, ինչպէս նաեւ Աթէնքի մէջ կը յուսացուի թէ Կարոլ և Եորկիոս Թագաւորներուն Աբպացիայի մէջ տեսակցութիւնը շատ օգտակար հետեւութիւններ պիտի ունենայ, երկու երկիրներու բարեկամական յարաբերութիւններու ամրապնդման տեսակէտով։ Աթէնքի Ռումանական դեսպան Պ. Նանօ Ա. կարգի Ս. Փրկչի պատուանշանը ստացեր է Հէլլէն կառավարութենէն։ Վիեննայի մէջ հաշտ աչօք կը դիտուի Ռումանիոյ և Յունաստանի Թագաւորներուն հանդիպումը, որ դուրս չպիտի ելլէ բնաւ Պալքաններու մէջ խաղաղութեան տեւականութեան պայմաններէն։ Աւստրիոյ մայրաքաղաքէն Թայմզի ղրկուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ մէկէ աւելի տէրութիւններ կը բաղձան այդ տեսակցութեան տեղի ունենալուն, և հաւանական կը նկատուի որ ազատային երկու վեհապետներուն ընթացքը հակակշռէ համասլաւութեան, որ չարունակաբար կը չեշտուի երբ քառորդ դարէ մը ի վեր։ Էնտէփանտանս Ռումէն այս տեսակցութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ Ռումանիոյ հանրային կարծիքը գոհունակութեամբ կը դիտէ այս հանդիպումը, որ երկու երկիրներու միջեւ գտնուած բարեկամական կապերուն յայտարար նշանն է։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ այս տեսակցութիւնը պատահական բան մը չէ, և ընդհակառակն երկար ժամանակէ ի վեր ծրագրուած էր։

ՊԵԼՃԻԱ ԵՒ ՔՈՆԿՈՅԻ ԱԶԱՏ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Պելժիոյ խորհրդարանը ժամանակէ մը ի վեր կը զբաղի Պելժիոյ և Քոնկոյի ազատ պետութեան միջեւ 1890ին կնքուած պայմանագիրը 10 տարի եւս երկարաձգելու խնդրով, որ շատ դիւրաւ պիտի կարգադրուէր, եթէ ծրագիրը պայմանագրութեան պարզ երկարաձգում մը ըլլար, որովհետեւ Քոնկոյի պետութիւնը շատ բարգաւաճ է հիմայ, և Պելժիա առայժմ ո և է շահ չունի զայն իրեն կցելու իրաւունքը ի գործ դնելու։ Բայց Պելժիոյ վարչապետ Պ. Սմէթ տը Նէյէրի ծրագիրը մէկ քանի նոր պայմաններ կը պարունակէ, որոնք այնքան հաճելի չեն երեւար նոյն իսկ խորհրդարանին մեծամասնութիւնը կազմող անդամներուն։ Այս մասին բաւական բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան Պելժիոյ խորհրդարանին մէջ։ Վարչապետ Պ. Սմէթ տը Նէյէր պաշտպանեց իր ծրագիրը, որուն մէջ մասնաւորապէս կը յիշուի Պելժիոյ կողմէ Քոնկոյի փոխ տրուած 32 միլիոն Ֆր.ի առկախ առաջինորդի վճարումը, մէկ քանի տուրքերու ինչպէս նաեւ ուրիշ փոխառութիւններ կնքելու արգելքին ջնջումը։ Վերջապէս Պելժիոյ վարչապետը աւելի լայն իրաւունքներ կը պահանջէ, Քոնկոյի անկախ պետութեան բարգաւաճումը դիւրացնելու համար։ Պրիւսէլէն անցեալ հինգշաբթի թըւով կը գրեն թէ Երեսփ. Ժողովոյ զանազան կուսակցութիւնները գումարուեր են նոյն օրը, և 12 հոգի ալ ճերմակ քուէ տըւեր են։ 71 երեսփոխաններ ալ ներկայ չեն գտնուեր գումարումին։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ՎԱԽՆԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ, միտքերնին բերելով Տիւէյ ծովակալին սա հռչակաւոր խօսքը «Երբ Ամերիկացիները երկրորդ անգամ պատերազմ ընեն, Գերմանիոյ դէմ պիտի ընեն»։ Բայց միայն այս չէ Ամերիկացիներու մտահոգութեան պատճառը։ Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Գերմանիա աչք անկած է Մարկըրիթ կղզիին, որ կը գտնուի Վենէցուէլլայի դէմը, հոն ածուխի կայան մը հաստատելու համար։ Այս ալ բան մը չէ Ամերիկացիներուն համար, որովհետեւ իրենց բուն մտահոգութեան պատճառը ուրիշ է։ Ամէն Ամերիկացի տխրութեամբ կը դիտէ Գերման ցեղին չարունակական տեւումը նոր աշխարհի մէջ, մանաւանդ հարաւային Ամերիկայի հողին վրայ։ Այս միջոցիս 200000 Գերմանացի հողագործներ կը գտնուինՊրազիլիոյ կողմերը, և Գերմանիա հետզհետէ գերակշիռ դիրք մը կը ստանայ Հարաւային Ամերիկայի մէջ, ոչ միայն իր գաղթականներով, այլեւ իր վաճառականութիւնով։ Եւ որովհետեւ Մոնրոյէի վարդապետութիւնը կը տրամադրէ որ Ամերիկան Ամերիկացիներուն ըլլայ, Մ. Նահանգները Քուպայէն, Բորթօ Րիքօյէն և Փիլիփփեաններէն դուրս հանեցին Սպանիացիները։ Այս միեւնոյն վարդապետութիւնը պաշտպանելու համար, Ամերիկացի քաղաքագէտները հիմայ կ'աշխատին մաքսային այնպիսի միութիւն մը հաստատել, որուն չնորհիւ նոր աշխարհի ամբողջ վաճառականութիւնը Ամերիկացիներուն ձեռքը անցնի։ Այս հսկայ ծրագիրը գործադրելու համար մեծ դժուարութիւններ կան։ Կ'երեւայ թէ Վիլհէլմ Կայսրն ալ հասկցած է ասիկայ, և կ'աշխատի որ իր նաւատորմիղը կարենայ դիրք մը բանէ Ամերիկայի մէջ։ Վիլհէլմ Բ. միեւնոյն ատեն կը յորդորէ իր ժողովուրդը, որ իր բոլոր գործունէութիւնը նուիրէ Ամերիկեան հրապարակները գրաւելու, և եթէ ծովակալ Տիւէյի գուշակութիւնը ճիշդ է, ուրեմն նախատեսուած պատերազմին բուն չարժառիթը ասիկայ պիտի ըլլայ։

ԵՒՐՈՊԱ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԴԷՄ.— Ինչպէս առջի գիշերուան հեռագիրը կ'ըսէր, բանակցութիւններ կը կատարուին, Ամերիկայի դէմ մաքսային միութիւն մը հաստատելու համար։ Այս լուրը հրապարակ հանած է Պերլինցի բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ սապէս խօսած է.— «Միջազգային աւելի սեղմ միութիւն մը կազմելու համար Գերմանիա տարի մը առաջ աշխատեցաւ մաքսային միութիւն մը կազմել Հոլանտայի հետ, որմէ յետոյ Պելժիական-Հոլանտական միութիւն մը ծրագրուեցաւ, բայց այս երկու ծրագիրներն ալ ջուրը ինկան, որովհետեւ Հոլանտա կը վախնար թէ սով իր անկախութիւնը պիտի կորսնցնէ։ Այն ատեն Գերմանիա հրաւիրեց Աւստրիան, Ֆրանսան, Զուիցերիան, Հոլանտան, Պելժիան, (և Թերեւս Իտալիան ու Ռուսիան, թէեւ վստահ չեմ այս մասին) որ Եւրոպական հսկայ միութիւն մը կազմեն։ Եթէ այս ջանքերը յաջողին, մաքսային սակագրութիւնները մեծ փոփոխութիւններ պիտի կրեն։ Աւելորդ է ըսել թէ այս միութեան գլխաւոր նպատակն է մաքառիլ Ամերիկեան մրցումին դէմ, մինչեւ որ Ամերիկա իջեցնէ իր մաքսատուրքերը։ Ասոր համար ծանր տուրքեր պիտի դրուին Ամերիկեան ապրանքներուն վրայ, և ներքին տուրքերը պիտի վերցուին»։

ԳՈՐԾԵՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ռուսիոյ կրթական նախարար Զօր. Վանովսքի, անցեալ ուրբաթ օր Մոսքուա երթալով այցելեր է քաղաքին համալսարանը։ Զօրավարը գոհունակութիւն յայտներ է բրոֆէսէօրներուն՝ ուսանողներու հետ իրենց ունեցած բարեկամական յարաբերութիւններուն համար։ Զօր. Վանովսքի յայտարարեր է թէ համալսարանը միշտ կրնայ և պէտք է ըլլայ գիտութեան որրանը, և հետեւաբար չի կրնար գոցուիլ։ Զօրավարը բազմաթիւ ուսանողներու հասարակութեան ուղղելով իր խօսքը, ըսեր է. —Այս հասարակութեան մէջ կրնաք ամէն կերպով կատարելագործել ձեր ուսմունքը, հանդարտութեամբ և խաղաղութեամբ։ Զօր. Վանովսքի խնդրեր է համալսարանին տնօրէնէն, որ իրեն ներկայացնէ տեղեկագիր մը ի մասին այն ամէն բարենորոգումներուն որոնք կրնան գործադրուիլ։ Նախարարը պիտի ջանայ գոհացում տալ անոնց։

—Բեդեքրապօրկէն կը հեռագրեն թէ Զարը ներում չնորհեր է եօթը ռուս ուսանողներու, որոնք զինուորական երդում ընել չուզելնուն մահուան դատապարտուած էին։ Խարքոֆի զինուորական ատեանը Սիպերիական գունդի մը մէջ արձանագրեր է այս ուսանողները, որոնց զինուորական ծառայութիւնը պիտի սկսի այն օրէն, երբ օրինական երդումը ընեն։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ Կ'ԱՇԽԱՏԻՆ իրենց հանքածուխը քշել Եւրոպական հրապարակներուն մէջ, Անգլիոյ դրած նոր տուրքէն օգուտ քաղելով։ Ամերիկեան երկու ընկերութիւններ կազմուեր են, մէկը Ամերիկայի և միւսը Ֆրանսայի մէջ, ամերիկեան հանքածուխ ծախելու համար։ Մասնագէտները յայտարարեն թէ Ամերիկա կրնայ մրցութեամբ հանքածուխ արտահանել, բայց փոխադրութեան ծախքերը մեծ արգելք մըն են, այնպէս որ մէկ թօնօ հանքածուխը Ամերիկայէն Մարսիլիա փոխադրելու համար 14 շիլին նաւաշէք վճարել պէտք է։ Բայց Ամերիկացիները կը յուսան վերցնել այս դժուարութիւնը, իրենց ամենակարող տոլարին շնորհիւ։ Ասոր հետ մէկտեղ Ամերիկացիները կը խոստովանին թէ Ֆրանսայի հիւսիսային մասերուն մէջ չեն կրնար մրցիլ անգլիական հանքածուխին դէմ, բայց կը յուսան մեծ տեղ մը գրաւել ֆրանսական ուրիշ կեդրոններու մէջ։

ՄԱՆԿԱՄԱՐԴ ԱՂՋԻԿՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՆՆՈՒԻՆ երկու օրէ ի վեր Մոսքուայի փողոցներուն մէջ։ Անծանօթ մարդ մը փողոցները սըրտող 7—15 տարեկան դպրոցական աղջիկներու վրայ կը յարձակի։ Անցեալ չորեքշաբթի օրը հինգ աղջիկներ մեռած էին, իրենց առած վէրքերուն հետեւանքով։ Քաղաքին զանազան մասերուն մէջ շատ մը աղջիկներ վիրաւորուեր են։ Անծանօթը յարձակում ընելէ վերջը անմիջապէս կը փախչի եղեր, առանց հետք մը ձգելու։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ԱԼ ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ չպիտի գործածուի ասկէ վերջը։ Հանքածուխի կրակն ալ անծանօթ պիտի ըլլայ, և հանքածուխով վառուած հնոցները պատմական դէպքի մը կարգը պիտի անցնին։ Այս ամէնուն տեղը պիտի անցնի նոր կազ մը, որ թէ՛ աժան և թէ աւելի ընտիր է։ Այսպէս կ'ըսէ Եւրոպացի գիտնական մը, Տքդ. Գոնա, որ 22 տարի յարատեւ և խղճամիտ կերպով աշխատելէ վերջը նոր կազ մը գտած է։ Այս նոր կազը որ հնարիչին անունովը կը կոչուի, պիտի կրնայ ընել չոգիին ամէն ըրածը, կէս առ կէս պակաս ծախքով։ Ասկէ ժողովուրդն ալ մեծ օգուտ պիտի քաղէ, որովհետեւ իրեն պէտք եղած նիւթերը արդէն աժան չինուելով, ինքն ալ աժան պիտի գնէ զանոնք։ Ասիկա մասնաւորապէս շատ նպաստաւոր պիտի ըլլայ Անգլիոյ համար, ուր տարին 30-40 միլիոն թօնօ հանքածուխ պակաս պիտի գործածուի, և ածխահանքերը կրկնապէս աւելցած պիտի ըլլան։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1319 1901

Տ. Լ.

Օր	ՄԱՅԻՍ	Մուհրմ.	Մայիս
3	ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Լգ. օբեննւոնց։ Լա՛. Համբարձումն Քրիստոսի։	27	16
Կէսօր 4.50			Կէսօր 4.43

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1862 մայիս 3/16ին Բուէպլայի (Մեքսիկա) մէջ Զօր. Ֆորէյ անձնատուր կ'ըլլայ Մեքսիկացիներուն։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու ջերմաչափեան աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	10	Պէյրութ	—	Բեդեքրապուրկ	4
[illegible]	0—1	Բարիզ	8	Վիեննա	8
Սոֆիա	13	Աթէնք	17	Թրիեստ	14
Իզմիր	14	[illegible]	—	Սելանիկ	12

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ այս միջոցին Կարս հասած է։ Ն. Ս. Օծութիւնը երկու չաբաթ առաջ Կաղզուան կը գտնուէր, ուր հոգեւորական դասուն և ժողովրդեան, ինչպէս նաեւ օտարազգիներու կողմէ համակրալիր ընդունելութիւն մը եղաւ իրեն։ Ս. Կաթողիկոսը քաղաքացիներու հետ տեսակցութեան միջոցին մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ ըրեր է գաւառներու վիճակը, որուն բարելաւութեան համար կարծիքներ յայտներ է։ Ս. Հայրապետը Կաղզուանի մէջ զբաղեր է նաեւ տեղւոյն նոր շինուելիք եկեղեցւոյ խնդրով։ Տեղւոյն ժողովրդեան մէջ անհամաձայնութիւններ ծագեր են այդ շինութեան նկատմամբ, ուստի Ն. Ս. Օծութիւնը երկու կողմերը իր ներկայութեան ընդունելով հաշտեցուցեր է, և ժողովուրդն ալ հրաւիրելով հաղորդեր է իր ըրած կարգադրութիւնը։ Հետեւաբար իր, ինչպէս նաեւ հասարակութեան կողմէ ներկայացուցիչներ նշանակուեր են, որոնք պիտի հսկեն շինութեան գործին։ Ս. Հայրապետը անձամբ այցելեր և աչքէ անցուցեր է եկեղեցւոյ տեղը։ Կաղզուանի մէջ ժողովուրդը մեծ յարգանք ցոյց տուեր է Ս. Կաթողիկոսին։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ չորս անդամներուն հրաւիրագիրներ ուղղուած են, այսօր ներկայ գտնուելու Պատրիարքարան, և հրաժարեալ ատենապետին տեղ նոր մը ընտրելու համար։ Այս կարգադրութենէն կ'երեւայ որ Քաղ. Ժողովը՝ պակսած 3 անդամներուն տեղ նորեր պիտի ընտրէ և պիտի ամբողջացնէ խորհուրդը, որուն կազմակերպութեան կը սպասուի կարգ մը խնդիրներ իր ուշադրութեան յանձնելու համար։ Բայց խնդիրը այն է որ, արդէն պաշտօնի վրայ գտնուած անդամները անոնց անկանոն կերպով կուգան նիստերուն, որով մեծամասնութիւն չի գոյանար և հաշուական ու մատակարարական գործերը պահանջուած կերպով նկատողութեան չեն կրնար առնուիլ։ Այդ բացակայ անդամները հիմա առարկութիւն մըն ալ ունին թէ՛ քանի որ Պատրիարքարանի սնտուկին հսկողութիւնը իրենցմէ առնուած է, անդին հաշուական անկարեւոր խնդիրներ կը մնան, որոնք ինքնին ալ կրնան տնօրինուիլ։

ԱՆՑԵԱԼ ամսոյ սկիզբը Ռուսաստանի Մօզտօկ քաղաքին մէջ վախճաներ է վաճառական Գաբրիէլ Խարտախեանց, որ Գէորգեան ճեմարանին կտակեր է 8000 րուբլի, այն պայմանաւ որ այդ գումարը մնայ պետական դրամատունը և տոկոսովը մէկ քանի Մօզտօկցի տղաքներ ուսում առնեն ճեմարանին մէջ։ Ցուղարկաւորութեան առթիւ դամբանական մը խօսուեր է մանաւորապէս հանգուցելոյն այս բարերարութեան համար։

ՍՍՈՅ որբանոցէն Պատրիարքարան արուած տեղեկութիւններէն կը հասկցուի որ այն տեղ ալ պէտք եղածին չափ կարեւորութիւն չէ տրուած արհեստներու։ Որբանոցին մէջ արհեստական ճիւղ մը չէ հաստատուեր, իսկ յարմար արհեստաւորներ ալ չեն գտնուիր, տղաքը անոնց քով դնելու համար։ Նոյն որբանոցի հոգաբարձութիւնը կը խորհի հիմայ պղնձագործութեան ճիւղ մը հաստատել, որուն համար 25 ոսկիի պէտք մը կը ներկայացնէ։ Նըպաստից Յանձնաժողովը նկատողութեան առնելով այս խնդիրը, յարմար կարգադրութիւն մը պիտի խորհի։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ, Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կողմէ նոր տարւոյ առթիւ իրեն ղրկուած կարգ մը ոսկեզօծ օրացոյցները ընդունելով, օրհնութեան յատուկ գիր մը ղրկեր է նոյն Հոգաբարձութեան։

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎԸ իր վերջին նիստին մէջ Նարլը-Գաբուի վերջին Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնը բեկանելով, նոր ընտրութեան հրահանգ տալ որոշած էր։ Թաղեցիները այս անգամ հանրագիրներով Պատրիարքարան դիմած, և նորոգ ընտրութեան յետաձգումը և ներկայ առժամեայ Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնի վրայ մնալը խնդրած են։ Կը լսենք թէ Թաղեցւոց այս խնդրանքը ընդունուած է Պատրիարքարանէն, և նոր ընտրութեան հրահանգ չպիտի ղրկուի առայժմ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Իպրաիլ քաղաքէն կը գըրեն Պատրիարքարանի թէ՛ տեղւոյն Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն ձախակողմեան պահարանը, ամբողջ պարունակութեամբ հրոյ ճարակ եղեր է ապրիլ 22ի կիրակի կէսօրին, ցաւալի անզգուշութեան մը պատճառաւ։ Պահարանին մէջ գտնուող բոլոր գրքերը մոխիր դարձեր են։

ՍԿԻՒՏԱՐ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՛ Պետրոս էֆ. Փանոսեան նոյն եկեղեցւոյ ծանրագին զգեստներու և գոյքերու պահպանման համար քանձաստան պահարաններ չինել տուած է, բաւական կարեւոր գումար մը ծախսելով իր անձնական քսակէն։ Ինչպէս յայտնի է, յիշեալ եկեղեցւոյ զգեստեղէնները և այլ գոյքերն ու անօթները բաւական թանկագին առարկաներ են, զորս ժամանակին նուիրած են բարեպաշտ անձնաւորութիւններ։ Հիմա որ այդպիսեաց Թիւը դժբաղդաբար նուազելու վրայ է, գոնէ գտնուածները անվթար պահելու համար եղած ջանքերն ու զոհողութիւնները կ'արժէ որ չնորհակալութեամբ արձանագրենք։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Ազգասիրխնամէի ի նպաստ կազմակերպուած ներկայացումը պահանջուած յաջողութիւնը կը խոստանայ։ Տոմսակները գրեթէ սպառած են։ Ներկայացման պիտի մասնակցին ծանօթ դերասաններ, որոնց մէջ կան նաեւ Տիկին Հէքիմեան, Տիկին Սոթինիկ, Մաթթէոսեան և Զափրասաճեան։ Ներկայացումը Քոնքորտիայի Թատրոնին մէջ տեղի պիտի ունենայ կիրակի ցորեկ ժամը 7ուկէսին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ՛ հանգուցեալ Օր. Վիգդորիա Կ. Գարամաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հիւանդանոցին նուիրած են Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ. Գարամաճեան 324 ղր., Տէր և Տիկին Մարտիրոս էֆ. Գարամաճեան 216, Տէր և Տիկին Թորոս էֆ. Տէմիրճիպաշեան 108, Ներսէս էֆ. Ց. Երեցեան 54 ղրուշ։

ՑՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ սրտառուչ հանդէս մը տեղի ունեցաւ նախընթաց օրը Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ, ուր հաւաքուած էին երեւելի ազգայիններ և պատուաւոր օտարազգիներ։ Օր. Վիգդորիա Գարամաճեան, դուստր Կարապետ էֆ. Գարամաճեանի, իր ընտանիքին և սերին պատուաբեր անդամ մը, ծաղիկ հասակի մէջ կը հեռանար աշխարհէս բաղ-

մաքի համակիրներու վչտի արտայայտութիւններուն մէջ։ Հոգեհանգստեան արարողութիւնը կատարուեցաւ ի ներկայութեան Տ. Հմայեակ և Տ. Գաբրիէլ Սըրբազաններու, Հոոս վարդապետներու և քահանաներու։ Դամբանականը խօսեցաւ Բարկէն Վ.։ Ապա վաղամեռիկ օրիորդին մարմինը կառքով Շիշլի գերեզմանատունը տարուեցաւ իր գերդաստանին յատուկ դամբարանին մէջ։ Ետ մը բարեկամներ կառքերով հետեւեցան դագաղին մինչեւ Շիշլի, և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին հանգուցեալին հօրը և ազգականներուն։

Գաբամաճեան ընտանիքը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն ազգականներու և բարեկամներու՝ որոնք վաղամեռիկ Օր. Վիքտորիա Գաբամաճեանի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելով, այս տխուր առթիւ ցաւակից եղան իրենց կրած դառն վիշտին։

Տէր և Տիկին Մաքդոր Պէզազեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Կարապետ Պէզազեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Նշան Պէզազեան, և Պէզազեան, Հալաճեան, Սէմէրճեան, Շահազիզեան, Գալփաքճեան, Քիւրքճեան, Թօփուզեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զգառնազէտ մահ

ԱՓրի ՏԻԿԻՆ

ՅՈՒՍՏԻՆԷ Յ. ՊԷԶԱԶԵԱՆԻ

(ՆՇՆԱԼ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ)

որ յետ երկարատեւ հիւանդութեան կնքեց իւր մահկանացուն ի հասակի 55 ամաց, ի խոր սուգ համակելով իւր զաւակունք, թոռունք, ազգականք և բարեկամք։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղը հինգշաբթի 3/16 մայիս ի ժամ 8 (Լ. Թ.) ի Սուրբ Ստեփաննոս եկեղեցւոյ Խասգիւղի, ուր փոխադրեալ է որդեն հանգուցեալին մարմինը և անտի պիտի ամփոփուի գերեզմանատունը իւր ընտանեաց դամբարանին մէջ։

Կ. Պոլիս 2/15 մայիս 1901

Մնաք.—կը խնդրուի ծաղկեփունջ չղրկել։

Մահադէպ չընդունողներէն կը խնդրուի իւր այն նկատել սոյն ազդը։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԿԻ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

15 Մայիս 1901

Ֆրանսական 3% դոյուեցաւ	101.72
Բէժի	327.
Ֆոնսոլիա	25 27
երկաթուղի	116.
Գանք Օ.Թ.Թ.ման	556.
Թրանսվալ	92.50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.— Մոնասթըրի կեդր. նախնական պատժադատ տանի նախագահ անուանուեցաւ Տրապզոնի կեդր. նախադատ տանի ընդհ. դատախազի օգնական նուրի պէյ, որուն յաջորդեց Տէտէ ազաճ նախնական դատարանի նախագահ Նէճիպ էֆ.։ Տէտէ ազաճ նախնական դատարանի նախագահ՝ Լազըլէի նախն. պատժադատ տանի նախագահ Մուամմէր էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Մխիթէմիրճի տասիճան տրուեցաւ Մալիէյի ընդհանուր հաշուակալութեան կեդրոնական ճիւղին մխէմէյիքներէն Իսմայիլ էֆ.ի։ Սալիհէի տասիճան՝ Պրուսայի Հանր. Պարտուց ընդ. տնօրէնութեան մասնաւոր քարտուղար և Թոքմանի Մինկան Ֆերիկ էֆ.ի։ Բ. Շէֆքաթ՝ փաստաբան Ժօժ Բօսլաթօ պէյի կնոջ տիկին էղէնիի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանաց վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ օրինաց խստութեան պիտի ենթարկուին Մահմուտ փաշա Տարըմ Խանը գտնուղ տիրոջ նէքլոքէ, և Զօրագէի խանը բնակող տիրոջ Անաօն Զօպան օղու անուն անձերը, որոնց առաջինը ինքզինքը իբրեւ դեղագործ ներկայացուցած և խանութին մէջ գտնագան ինքնագործ դեղեր գտնուած, և երկրորդին խանութին մէջ ալ նոյնպէս ինքնագործ դեղեր գտնուած են։ Այս բոլոր դեղերն ալ գրաւուած են։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ Տեղապահ Տ. Նաթանաէլ էպիթեղի և Թուրքցոյի մեծարոյ պոլիտներուն, ինչպէս նաև Պաարիզքաթրանի գործակատարին հետ Բ Դուռը գնաց եղեկ, կէս օրէն ետքը, Մեծ նեազոս Բաբզը. Խալիլ Րիֆաթ փաչայի հետ տեսակցութիւն մը ունենալու համար։ Տեղապահը յետոյ Դաւթական պաշտօնատուներ երթալով տեսակցեցաւ նաև նախարզը Ապտիւրրահման փաչայի հետ։

—Ծունաց նախկին Պաարիքաթ Տ. Կոստանդիանոս Օրթոտոքս ինքնագլուխ կեդեղեցիներու յիշատակագիր մը զրկեր է, իր Պաարիքարքութենէն հեռացուելուն պատճառները բացատրելով անոր մէջ։

ԺԱՆՏԱՒՏԸ.— Պասարայի մէջ մայիս 11ին ժանտախտի 1 նոր դէպք և 12ին հին վարակեալներէն մէկ մահ պատահեր են։

—Ռումանական կառավարութիւնը կ. Պոլսէն գացողներուն դէմ հաստատած 10 օրուան քարանթինան չնչած և բժշկական պարզ քննութիւն մը հաստատած ըլլալով, Բէօսթէնճէի և մայրաքաղաքին միջեւ բանող ռումանական չոգենաւերու կանոնաւոր երթեւեկութիւնը պիտի սկսի վաղը, ուրբաթ օրը։ Շաբաթ օրը ըստ սովորութեան Բրինձէզու Մոլիա չոգենաւը Բէօսթէնճէ պիտի ուղեւորի։

ԱԹԵՆՔի մէջ մայիս 19ին գումարուելիք բժշկական համաժողովին նեկայ գտնուելու համար կայս. Բժշկական ընկերութեան նախագահ Տոքթ. Մորտման 5 պատուիրակներ անուանած է, որոնք են Տոքթորք Զավիցկաս, Թրանտա, Տալլաս, Մալէաս և Պրէցանս։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆի Ռուսական տորմիղին նորընծաի հրամանատար ծովակալ Քրիկէր, որ մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, վաղը Սեւծովը պիտի երթայ, ուր իրեն կը սպասէ «Ռուսաստիա» յածախորակը։ Ծովակալը այդ յածախորակով Թուլօն պիտի երթայ, ուր կը գտնուի տորմիղին մարտանաւերուն մեծ մասը։ Նախորդ հրամանատար ծովակալ Պիրիւէվ Ռուսիա պիտի դառնայ։

ԻԶՄԻՐի ծանօթ փաստաբաններէն Գէորգ էֆ. Պուալի առջի օրը մայրաքաղաքս հասաւ, մէկ քանի գործերու կարգադրութեան համար։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆի Օլկա թագուհին Սեւսաստոլ առնող Աֆթիչիի զբօսանաւը, որ երկու օրէ ի վեր բուռն փոթորիկին համար Պէօյիւքէրէի ծովախորշը ապաստանած էր, երէկ առտու իր ճամբան շարունակեց։ Հելլենական դեսպանատան Ա. Թարգմանին կինը, որիկին Հելէն Նոտա, զբօսանաւ երթալով մեխակներէ կազմուած գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը մատուցեր է Օլկա Թագուհիին։

ՆՈՐ ՊԱԼԸՊՀԱՆԷ.— Մասնաւոր աեղեկութեանց նայելով Հանր. Պարտուց վարչութիւնը գներ է Պալըզ Բազարի Բալլի խանը, որ այժմ մթերանոցի տեղ կը ծառայէ, Պալըզխանէին հոն փոխադրելու համար։ Բալլի խանի ներսի կողմը հարկ եղած նորոգութիւնները պիտի ըլլան դրամանենակներու հաստատման համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ազգայնական-ազատական կուսակցութեան դեր. նախագահ Պ. Բէքքօֆ Ֆերթինանտ իշխանին նամակ մը գրելով, իր կուսակցութեան կողմէ խորին շնորհակալութիւն կը յայտնէ, Պ. Կրէքօֆի մահուան առթիւ իշխանին ցոյց տուած համակրութեան համար։ Ցիշեալ կուսակցութիւնը մօտերս ժողով մը պիտի գումարէ Պ. Կրէքօֆի մահուան հետեւանօք բաց մնացած նախագահի պաշտօնը լեցնելու համար։ Միւս կողմէ կը կարծուի թէ ազգայնական-ազատականները առ այժմ նախագահ մը չպիտի ընտրեն, այլ իրենց կուսակցութեան վերաբերեալ խնդիրներու հոգը պիտի յանձնեն դեր. նախագահ Պ. Բէքքօֆի և կեդրոնական մշտնախումբի մը։

ԿԱՑՍ. ԻՐԱՏէ մը հրամայած է որ Սալաբաշիտութեան կողմէ 4500 ոսկիի ծախսառնուի իւյուպի մէջ գտնուած Թրամուէյի ընկերութեան սեփական մեծ չէնքը, որ ժամանակէ մը ի վեր Ֆէշհանէի մթերանոցի տեղ կը գործածուի։

ՅԵՆԱՆՍ ԲԵՐՆԱՐԴԵԼԻՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ.— Վերաքննիչ Ատենի ընդհ. դատախազութեան կողմէ հրատարակուած պաշտօնագիր մը կը ծանուցանէ թէ ցկեանս բերդարգելութեան դատապարտուած են հետեւեալ պաշտօնեաները, որոնք ենթարկ փախչելով խաւարտարական հրատարակութիւններ ըրած էին.— Իզմիրի մաքսատան պաշտօնեայ Նազիմ կարկուր էֆ., ծովային զօրաց սպայ Գասըմ փաշայի Ալի Ֆախրի էֆ., Հասմի Օսմ. դեսպանատան Դ. քարտուղար Խալիլ Մուվաֆֆագ էֆ., կայս. Բժշկական վարժարանի ուսանող Իահէմ Րուհի էֆ., և Ճենովայի Օսմ. նախորդ հիւպատոս Քեամիլ էֆ.։ Այս անձերը զրկուած են նաև իրենց քաղաքային իրաւունքներէն և իրենց սեպհականեալ քոյրքունիս գրաւուած են։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.—Առջի օրը Գալաթի մէջ աւտրիական «Օլկա» և գերմանական «Բերկոս» չոգենաւերուն միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ։ Առաջինը հոն խորխոնած էր, իսկ երկրորդը Սեւ Մովէն կուգար։ «Օլկա» չոգենաւը յառաջկողմէն

բուսական ծածկը կերպով վնասուած ըլլալուն, սահպուեցաւ Պէօյիւքէրէի ծովախորշին մէջ խարսխել։ «Բերկոս», որ չատ քիթեւ վնասներ կրած էր ճամբան չդադրեցնելով նաւահանգիստ հասաւ։

ՈՒՈՇԻՆԿԴՀՆի Օմ. նորընծաի դեսպան Շէքիպ պէյ այսօր մայրաքաղաքէս ճամբայ կ'ելլէ իր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Պաուն որ Քալիչէ ապի օրը այցելեց Ֆրանսայի և Անգլիոյ դեսպաններուն, ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ և Իտալիոյ գործակատարներուն։

ՖԱՆՆԵՐԸՆ ԼԵԶՈՒՆ.— Աւեւտրական վարժարաններու կարգ մը դասախոսութիւնները՝ նոր օրինակ մը համաձայն՝ միայն ֆրանսերէն լեզուով պիտի տանուին։

«Մ. ՕՒԻԱՆԹԱԼՅԻ ԵՒ «ԹԱՀԻՏՐՈՄՈՍ»Ի արաօնութիւնը, կ'ըսէ «Սէրվէթ», արդի արաօնատէր Պ. Տ. Պէլիսի խնդրանօք կայս. Իրատէով իր զաւակներուն փոխանցուեր է։

ԱԼՊԱՆԻՈՑ Իսլամ բնակիչները ուղղակի մը մատուցանելով կայս. Պալատ, չնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց զրկուած մասնաւոր յանձնաժողովին համար, որուն պաշտօնն էր ժողովուրդին խրատներ տալ։

ԽՈՒԼԵՐը ԵՒ ՀԱՄՐԵՐը, Պետական խորհրդոյ որոշմամբ ազատ պիտի ըլլան համբառնելու համար առնուած տուրքէն։

ԱՏԱՆԱՑի Սէս գիւղամթերքին մէջ հատատուած կրեատցի Իսլամ գաղթականներուն հիմնած գիւղը կայս. Իրատէով Շաբգէկէ պիտի կոչուի։

ՓԱՍԱՏԱՒԱՆՆԵՐը.—Կը լսուի թէ ձեռնհաս պաշտօնատունը խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ վկայական չունեցող կարգ մը փաստաբաններու, իրենց արհեստը ի գործ դնելէ արգիլելու համար։ Օրինաց արամադրութեան համաձայն ամէն ոք ազատ է թէեւ իր ուզած անձը դատի մը առեն իրեն փոխանորդ կարգել, սակայն ասկայ պարզ դատերու համար միայն կարելի պիտի ըլլայ փաստաբանութիւնը իբր արհեստ ի գործ դնելու համար, հարկ պիտի ըլլայ անպատճառ վկայական ունենալ ի ձեռին։

ԱՄՍԱԹՈՆԱԿ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարել բոլոր կառավարական պաշտօնեաներու։

—Եւմասան նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ ըստ նորագոյն որոշման անհատական ամսաթոշակներու կանոնաւորապէս վճարման համար չարաթը երկու օր սահմանուած է, կիրակի օրերը կիներուն համար, իսկ չորեքշաբթի օրերը այր մարդոց համար։ Անցեալ կիրակի օրուընէ այդ անհատական ամսաթոշակները մասամբ վճարուիլ սկսած են, և երէկ ալ չարունակուեցան վճարուիլ։

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ Օրթա-Պահչէ Բազին մէջ առչի գիշերը ժամը 6 ու կէսին տաեններ կայս. Թիկնապահ և զինուորական քննիչ յանձնաժողովոյ անդամ Ճիհանկիրզատէ Մէհմէտ փաչայի ապահովագրուած ապարանքէն հրդեհ ծագեցաւ, և թէեւ չորս կողմէն ժամանակին օգնութիւն հասցուեցաւ, սակայն բոցերը յարակից տուներն ալ չջլատատեցին։ Քիչ ժամանակի մէջ 2 տուն ամբողջովին և 1 տուն մասամբ այրեցաւ եղան։ Հրդեհ ծագած ապարանքին բնակիչները բացակայ էին և պահապան կայ եղեր հոն։ Այրած տուները 1100 ոսկիի ապահովագրուած էին Օսմ. ապահովագրական ընկերութեան։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՑԻ Բասոսլիները կղզեալու յանգամօք Յաման տարի բերդարգելութեան դատապարտուած՝ Սազըպազտուիեան քարտուղար Սալահէտտին և Սալիհ էֆ.ները առչի օրը Ասիկնաութեան յանձնուեր են, Սինօպի բերդը ղբրկուելու համար, ուր պիտի կրեն իրենց պատիժը։

ԵՐԿՀ ժամը 12 տաեններ Բէյրա, Պալըզ Բազար, Սրոնէքի ծխնելոյզը բռնկեցաւ, բայց հասած անմիջական օգնութիւններուն չնորհիւ հրդեհի մը առաջը առնուեցաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԿՀ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԲԵՆԵՐՍՊՈՒՐԿ. 4 մայիս.— Վէկոմաքի թերթին Ամուրի Թըմակչեը կը ծանուցանէ թէ ապատամբութիւն մը ծագած է Սախալին կղզիները աքսորուած թխապարանէրուն մէջ, իրենց աշխատութիւնը կրկնապատկուած ըլլալուն համար։ Այս պարագան աստիկ գրգռած է դատապարտեալները, առանց տարիքի և սեռի խտրութեան։ Շփոթութիւն մը ծագած է ասկէ։ Պահակները կրակ ընելով դատապարտեալներուն վրայ, ասոնցմէ 46 հոգի սպաննած և 59 հոգի վիրաւորած են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տեյլի Էքսբրես կ'իմանայ թէ Անգլիոյ ածխահանքերու տէրերը առարկարկեր են կառավարութեան 2100000 ընդերքին ոսկի երաշխաւորել պետական գանձուն, (զոր ածուխի արտածման տուրքէն կը յատացուի գանձել) պայմանաւ որ մասնաւոր յանձնաժողովով մը հիմնապէս քննէ հանքածուխի արտածման վրայ տուրք դնելու խնդիրը։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Մետաղագործական ընկերութեան մը 16000 գործաւորները գործադուլ ըրին, Թոչակի յաւելում պահանջելով։

ՍԷՎԻԼԻԱ.— Կռիւ մը տեղի ունեցաւ պարտիզպաններու չհաշտեցուն հետեւանքով 70 հոգի ձերբակալուեցան։

ԲԵՌԼԻՆԻՒՐԿ.— Վեց մարտանաւեր ճամբայ ելան, Զինական չուրերը գանըզուղ Ռուս առարիզը զօրացնելու համար։

ԲԱՐԻԶ.—Երեսփ. ժողովին մէջ Պ. Տելքասէ յայտարարեց թէ Իտալական նաւատորմին Թուլոն այցելելը ապացոյց մըն է Իտալիոյ և Ֆրանսայի սիրալիր յարաբերութիւններուն, և թէ Ռուս նաւատորմին ներկայութիւնն ալ մէկ նոր գրաւական է Ֆրանգիաուս գինակցութեան, որ առաւել քան երբէք հաստատուն է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորա Սալզպըրիի հրաժարելուն վրայ չի խօսուիր այլ եւս։

ՊՐՅՍԻ ԼԻՏՈՎՍԿԻ (Ռուսիա).—Հրդեհ մը ժոխոր դարձուց 653 տուներ, 7 ժիլիոն րուպլիի չափ պատճառելով։

ՓԻՑԹԱՈՒՆ.— Սխալ է այն լուրը թէ՝ Դահլիճը պիտի փոխուի։

ԱՊԱՑԻԱ.—Եոզկիոս Թագաւորը հացկերոյթ մը տուաւ Բարձ զրահաւորին մէջ, կարդ Թագաւորին է պատիւ։ Երկու վեհապետները երկարօրէն տեսակցեցան։ Յոյնկիոս Թագաւորը բաժակ պարզեց Ռումանիոյ վեհապետներուն կենացը։ Կարդ Թագաւորը փոխադարձաբար բաժակ պարզելով ըսաւ թէ՝ ինքզինքը երջանիկ կը զգայ հելլէններու Թագաւորին զով գտնուելուն համար։ Ռումանական և հելլենական ազգային երգերը երգուեցան։

ՄԵԼՊՈՒՐՆ.— Ճարտարագործական և բարեգործական ընկերութիւններու 20000 ներկայացուցիչներ հանդիսաւոր կերպով անցան Երթքի դուքսին և դքսուհիին առջեւէն։

ՎԻՆՆԱ.— Աւստրիոյ կայսրը Բրակա պիտի երթայ յունիս 13ին։

ԱՃՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 մայիս.— Բրեդորիայէն կը հեռագրեն թէ բազմաթիւ Պօէրներ անձնատուր կ'ըլլան, ձմրան մօտենալուն պատճառաւ։

—Լորա Քիչընըրը կը հեռագրէ թէ Զօր. Ֆրէնչ կատարելագէս ապաքինած ըլլալով՝ պիտի չարունակէ զինուորական գործողութիւնները։

ՂԱԼԱԹիՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԴՕՆՈՍԻՏ

Երէկ երեկոյ գոյուեցաւ	27.03
Երէկուան բարձր գինը	27.04½
Երէկուան վար գինը	26.36

ՐՈՒՄԵԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գոյուեցաւ Ֆր.	114.25
Երեկուան բարձր գինը	114.37
» վար »	113.87

Բէժի	Լ. Օ.	14.—
Թրամվայ բաժնեթուղթ		6.—
» պարտքաթուղթ		480
» Ժուխանս	Ֆր.	1.85
Օսմ. ապահովագր. բնկ.	Լ.Օ.	4.20
Բրիօրիթէ Թիւրք		—.—
Թրանսվալ	Ֆր.	88.
Ռաթաֆ		462.
Բրէտաֆ Ֆոնսիէ Լիժիւսիէն		261.75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Մէճիտիէ արծաթ	Ղ.	108.07
Մէճիտիէ		97.20
Անգլիական ոսկի		110.06
Ֆրանսական ոսկի		87.23
Բրիմիզ		51.08
Բօլ		91.
Րուպլի Թղթադրամ		8.68
Լոնտոն 3 ամիս		109.15
Բարիզ		22. 9

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Մայիս		ԲԱՐԻԶ, 14 Մայիս
Ասլիական		Ֆրանսական
Անգլ. գօնս.	94.12	101 60
Օս. գօն. սէրիB.	49 50	
» » » C.	27.50	
		25.15
» » » D.	24.18	25.05
Պանք Օ.Թ.Թ.ման	12.	550.
Թրանսվալ	3 62	90.
Եգիպտական Օսմ. Բէժի		325.
Բրիօրիթէ		495.
Օսմ. Մարքատան		518.
Օսմանիէ		470.
Գրէտի Լիոնէ		1058
Իտալական		96.50
Սպանիական		72 87

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՄԷՋ

Սասիսնէպի բաժանորդագրութիւն ուղղուները պէտք է դիմեն մեր գործակալ Օհվհաննէս էֆ. Սիմոնեանի։

ՏԻՊԱՐ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻՆ

Բարեգործական հաստատութեանց մէջ երբ երկնագոյն զգեստով ճերմակ գլխարկով մայրաքոյր մը տեսնենք, չենք վարանիր գիտութեան քոյր կոչել զայն, որ առանց դատելով զայն. կը փնտռենք միայն մարդուն տիպաղոսը։ Բայց ամէն փայլուն դեղին ոսկի չէ. անոնք միայն որ քիչ շատ մշակեալ ու խորաթափանց միտք մը ունին, կրնան որոշել զայն համագոյն եւ համասեռ մետաղներէն։ Օրինակելի վարքը, հմտութիւնն ու գործնական գործերն են որ պիտի բարձրացնեն մարդուս արժանիքը։ Եւ գիտական հաստատութիւններու մէջ պաշտօնեն հետ մէկտեղ գնահատել պէտք է իր բաժինը ունենայ։ Ահա այդ ազնիւ ձիրքերով օժտուած է Օր. Բուբուլ Զայեան, Ս. Փրկչեան Որբանոցին ուսուցչուհին, որ իր անձնուէր աշխատութեամբը չատ մը ջանասէրներ որբուհիներ իրենց անապատ վիճակէն յղկած, ու անոնց լուրջ կրթութիւն մը տուած է և կուտայ։ Ասոր կը վկայեն բոլոր անոնք՝ որոնք այցելած են Որբանոցը, ինչպէս նաև չատ մը ծանօթ գրական դէմքեր որոնք գոհ ապատութեամբ մեկնած են։ Շատ քիչ անգամ նա կ'երեսի առանձին. ընդհանրապէս աշակերտուհեաց քովիկն է, ու իր աչալուրջ հսկողութիւնը չի հեռացներ անոնց վրայէն։ Մէյ մըն ալ ուշ հագուստներ կը հագնի, կոթնակ սիրտը չերթար գուսուր զգեստներ հագնելու, որուն ցոլքը երեսը կրնան ազդեալ սանուհիներուն կոտրուկ սրտերը վրդովել։ Հարազատ քոյր մըն է և ոչ թէ ուսուցչուհի կամ դաստիարակուհի։ Երբ իր հիւանդ սանուհւոյն անկողնոյն անարին քով կը կանգնի պահապան հրեշտակի մը պէս, սիրտը կը խշխշայ, կ'ուզէ անոր ցաւերուն սպեղանի մը ըլլալ. բայց ի՞նչ օգուտ։ Այսպէս ուսուցչուհի և սան բաւական ժամանակ լաւ իրար կը դիտեն։ Թէև այդ պահուն ուսուցչուհին կը յուզուի, բայց կը զսպէ ինքզինքը ու արցունքի կայլակները կը խղդեն սիրտը։ Հոս՝ հիւանդապահուհիի մը դերն է որ կը կատարէ։ Ծարգելի ուսուցչուհին, հմուտ առողջապահական գիտութեան, կը զգայ թէ սանուհիներէն ոմանք կազդուրուելու պէտքը ունին, հետեւաբար ամէն օր մէկ ձեռքը ձկան իւղի չիչը։ թակ միւսովը գաւաթը, ամենուն առջեւ զատ զատ կը կենայ ու կը խմցնէ, գիշերթները անքուն կը հսկէ տղոց վրայ ծածկելու համար, ու այս տեղ ալ գիշերապահի դերն է որ կը կատարէ։ Ճիշտ այսօրուան պէս կը յիշեմ. անցեալ տարի Ծուկիսի տաք օր մըն էր։ Դալուկ դէմքով չափահաս որբուհի մը գլուխը կաթնացուցած ծառի մը հատ բունին՝ կը հազար ու կը թքնէր, թոքերէն ելած խռպոտ ձայնը պարագը կ'ցրտագանգէր. և երբ սպիտակ թուչիկնակը աջծգոյն չրթանցը կը մատներ, վարդագոյն ներկուած կը տեսնուէր։ Մտածելը հազիւ թէ գլուխին կ'երեքնէին, կոթնակ չափրը» ըլլել կ'ուզէին. աջուսն կիզիչ ճառագայթները տերեւախիտ ծառոց մէջէն ցանցնուելով կ'այբէին խեղճ տղոյին մարմինը, և նա բունէն խլուած թռչնոյ մը նման անկողնոյն մէկ ծառէն միւս ծառին հովանոյն տակ կ'ապաստանէր, խռնջած մարմինը հանգչեցնելու և զովացնելու։ Օդին տաքութենէն կազդուրով եղերուած աչքերը կարմրցած ու խոշորցած էին, ու յոգնած գլուխը թարչամած ծաղիկներուն նման դեպի հողը կը նայէր։

Կեանքի բովանդակ գառնութիւնը աչքիս առջեւ կը պարզուէր. մտովին կ'անիծէի սեւ հակառագիրը, որուն դառնութիւնը չատ լաւ կը զգայի։ Երբ այսպէս հոգիս մթագնած ու արձանացած կը մնայի, յանկարծ կը տեսնեմ հեռուէն օդիորդին գալը որ հանդարտ քայլերով կը յառաջանար դէպի որբուհիին, ձեռքը ծանր բռնուած խաղողի ծարով մը, ուր առատօրէն տնոր բաժինը տալէ վերջ յուսադրիչ խօսքերով և ժպիտներով կը լեցնար ամոքել խեղճ տղոյին տխրութիւնը։ Այսպէս, չարաչներով ամխնդրով կը չարչրկուի տնոց հետ, առանց նկատի առնելու իր փափկակազմութիւնը։ Շաբթուան մէջ հազիւ փոքրիկ արձակուրդ մը կ'ունենայ. բայց իր բացակայութեան ծամանակ իսկ մտքին և սրտին մէջ են որբերը, որոնք իր մխիթարութիւնը գտած են հմայ։ Չի կրնար մնալ Բերայի իր բնակարանը, ու փութով որբանոց կը գառնայ։ Դիտաւորու ուժանի են այն ժիր ու արթուն պէլիկնները, որ երբ հեռուէն կը տեսնեն գալը իրենց օրիորդին, ուրախութեան աղաղակներով կը գիմաւորեն զայն, և երախտագիտութեան հազար ու մէկ ցոյցերով զայն չրկազատելով նեռս կ'առաջնորդեն։ Ըսէ՛ք ուրիմն, միթէ գիտութեան գոյք մը չէ՞ան, յարգանաց ուժանի. եթէ չունինք Ֆրանսացւոց նման պատուոյ մետալներ որոնցմով կարողանանք տնոր

կուրծքը զարդարել, գանէ երկատ մըն ա՞լ չենք կրնար Ֆուժերել իրական աքժանիք մը ի վեր հանելու համար։ Ուստի կը փութանք հրապարակաւ մեր շնորհակալութիւնը յայտնել բազմաչխատ ուսուցչուհիին, այն խնամոց և հոգատարութեանց համար զոր ունեցած է և դեռ ունի աղջիկ երկսեռ որբերուն նկատմամբ։ Մաղթենք որ միշտ անպակաս ըլլան իր նմանները։ ՄԱՌԹՕԼԷՆ

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Մ. Ք. Լէյլէքեան.— Ստացանք վերջամսեայ բաժնեգինը։

Գ. Տ. Կէօմիւշեան.— Ստացանք բաժնեգինը։

ԱԶԴ.— Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ վագֆէն Բերա, Հիւսէյին աղա Թաղ, Սագըզ Աղաճ փողոցը 3 մեգր 30 սանդիմ երեսով և 25 մեգր երկայնութիւնով, 68 մեգր կամ 90 կանգուն տարածութեամբ Թիւ կրկ. 103. արսայի տեղը աճուրդը տեղի ունենալով, 136½ Օսմ. ոսկեայ աճուրդին մասնակցողաց վրայ մնացած է։ Թալաքանչս 15 օր վերջ, այսինքն մայիս ամսոյ 11ին, ուրբաթ օրը վերջնական որոշումը պիտի արուի. ուստի հարիւրին հինգ աւելցնելու պայմանաւ գնել փափաքողները կը հրաւիրուին մինչեւ նոյն օրը, ներկայանալ յիշեալ Ս. Եկեղեցւոյ խնամակալութեան։ (Կնիք Խնամակալութեան)

29 ապրիլ 1901 Ղալաթիա

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱՑԻՏ մը արամադրելի ժամեր ունենալով Անգլիերէն դասախօսութիւններ կ'ընէ և այցելութեամբ նոյն լեզուաւ առեւտրական նամակներ կը գրէ։ Խիստ դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել խմբագրատունս։ 15—4

ՏՈՔԹ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Մանկաբոյժ, և Փարիզի Բժիշկ հիւանդանոցին

մըտեանդային և ջղային հիւանդութեանց։

Սոյն բժիշկը, որ երկար տարիներ Պօլսոյ մէջ ճարտարապէս իր արհեստը ի գործ դրած և ապա մէկ քանի տարիներ ևս Բարիզի մէջ մասնագիտական ուսումներով զբաղած է, կը գտնուի Բերա Մէքթէպ Պայրամ փողոց 29 թիւ տունը։

Իրեն մասնագիտութիւն ընտրած է մանկաբուժութիւնը, և բժշկութեան էն վերջին և կատարեալ մեթոտներուն համաձայն կը բուժէ կիներու աչքերի և զանազան ջղային հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ ուրիշ հիւանդութիւններ յաջողապէս կը բուժէ էլէկտրոթերաբիով նորագոյն մեթոտով, մինչեւ իսկ շատ պարագաներու մէջ ազատելով հիւանդը սոյն մէջտեղավիրաբուժական գործողութեան մը պէտքէն։

Ռէօնթկէնեան հրաշալի ճառագայթներով կը քննէ, կը գտնէ գիպուածով կլլուած կամ ... կերպով մարմնոյն մէջ մտած դրամ, գնդակ, ասեղ ևն., ինչպէս նաեւ կոտրած կամ տեղէն խախտած ոսկորները, ստամոքսի, աղիքներու և երիկամունքներուն մէջ գոյացած քարերը կամ ուռերը, և վերջապէս սրտին և թոքերուն մէջ գոյացած հիւանդութիւնները, հիւծախտին զանազան աստիճանները, և անձի մը՝ հիւծախտի ենթարկուելէն առաջ՝ դէպի այդ հիւանդութիւնը հակամիտութիւն ունենալը կամ ոչ։ Այս բոլորը կը ցուցնէ (radloscopie) այցելուին. և ի պահանջել հարկին առանց լուսանկարն ալ հանելով (radiographie) յաճախորդին կուտայ իբրեւ մուրհակ։

Տքդ. Չիլինկիրեան ամէն օր կէս օրէն վերջը հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, և հինգշաբթի օրերն ալ նոյն ժամուն ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները։ 30—14

ՏՈՐԳՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ ծանօթ մասնագէտ, կը շարունակէ հիւանդ ընդունիլ, Բերա, Մեծ Փողոցին ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց Թիւ 4։ 36—24

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իւքազով արտօնեալ։
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ։
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37։
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։
Քննիչ ընկերութեան յարեւելս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

1898 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին 34,775,462 Ֆր
Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի 164,172,000 »

Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Մատաքեան հին տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՌԷՊՊԷՆ

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու, Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի մօտ Թ. 25

Այս վաճառատան տէրը և հիմնադիրը՝ Արտակ Մօսիկեան՝ իր ... յաճախորդներուն վստահութիւնը և համակրութիւնը գրաւած ըլլալով, յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ իր այս ձեռնարկին մէջ։

Հրապարակին վրայ և ոչ մէկ վաճառատան մէջ նմանը չտեսնուած վարպետ ձեռք մը միշտ ներկայ է և պաշտօն ունի հագնել հանդերձներու լաւ պատրաստութեան, Գիներու մասին գաղափար մը այն ատեն միայն կարելի է ունենալ մարդ, երբ ապրանքներուն վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէ։

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւնը.— Մեր հագուստը Հաճի Շահին վաճառատունէն առնենք։ — Ո՞ւր, ո՞վ պիտի երթէ 69 ... Ո՞վ պիտի յոգնի մինչեւ հոն։ — Ինչ, չէ՞ք գիտեր, ... Հաճի Շահին՝ խանին վերնայարկէն վար իջաւ իր յաճախորդներուն դիւրութեան համար, և այժմ կը գտնուի Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի մօտ Թիւ 25 վաճառատունը։ Մարդը՝ ամէն հագուստ ծախելու հիւանդութենէն բռնուած՝ չհամարձակեցաւ ուրիշներու նման սուղ և ծանր վարձքերու բռնած տակ մտնել։ Երկու տարի աժան վաճառատուն փնտռեց, փնտռեց, փնտռեց և վերջապէս գտա՜ւ.... Հետեւաբար յաճախորդները թէ դիւրաւ պիտի գտնեն զինքը և թէ միեւնոյն աժան գիներով հագուստ պիտի հագնին։ Անշուշտ գիտէք թէ հրապարակին վրայ միայն Հաճի Շահին է որ ընկեր չունի, և աժան ծախելուն մեծ պատճառը սա է որ շահածը ընկերներուն մէջ չի բաժներ։ Զինքը ճանչցող և իրեն համակիրողները գիտեն որ անձնական ծախքը այնքան չափաւոր է որ գոհ սրտով Ալլահ ... կ'ըսէ, և փառք կուտայ....

—Ուրեմն երթանք Հաճի Շահինէն առնենք մեր հագուստը և մեր բարեկամներուն ալ յանձնարարենք։

Կիրակի օրերը բաց է վաճառատունը։— Մէկ թիւը 2 ղրշ.— Նորոգութեան աշխատութիւնները ձրի։

Սանդուղեան Կարմիր Աքլոր
299, Մահմուտ Փաշա, Ատալիւղ, 299

Օրինակի համար, 80 ղշ.ի ապրանք գնողը 20 ղշ. կանխիկ և մնացեալին համար շաբաթը 5 կամ ամիսը 20 ղշ. պիտի վճարէ։ 160 ղշ.ի գնողը 40 ղշ. կանխիկ և շաբաթը 10 կամ ամիսը 40 ղշ. պիտի վճարէ։ Եւ այսպէս շարունակաբար, սոյն համեմատութեամբ։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները, զուտ անգլ. պողպատեայ ...ութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են. և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

Բերա, Շիշլի ճամբայ, Կալաթա-Սէրայի դիմաց։

Կալաթա, Սինկէր խան, Թիւնէլին եաւէ, և Թրամուէյի կայարանին դիմաց։

Պոլիս, Սուլթան-Համամ Թիւ 2, և Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիօն Թիւ 13։

Կեղծիքէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի Եօգուշ, Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար ամէն տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատանս յանձնարարուած անոյշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաֆթաղին և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 104—41

ՖԷՊԻՒՍ հանրածանօթ լուսանկարչատունը (Բ. Թարգուլ և Ա. Գավճեան) այս անգամ իր նախորդ տեղէն փոխադրուած է Պօն Մառշէին դիմացը, Սլլահվէրտի բնակարանին քով գտնուած նոր շէնքը։ Ֆէպիւս լուսանկարչատունը այս նոր շէնքին մէջ կ'արժէ անգամ մը տեսնել, որովհետեւ ոչ թէ լուսանկարչատուն այլ Արեւելեան թանգարան մը դարձած է։

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԷՄՆԻՅԷԹ —•— ԷՄՆԻՅԷԹ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՉԳԵՍՏՆԵՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ Սուլթան համամ հրապարակ ԳՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Դրամատան ՎԵՐՆԱՏԱՆԸ

Եթէ ճաշակի տէր էք, եթէ կը փափաքիք առանց խաբուելու երկիւղի վայելուչ հագուստներ գնել, եթէ կ'ուզէք որ ձեր հագուստները ո՛չ անձրեւէն և ոչ ալ արեւէն աղտոտին, դիմեցէք ԷՄՆԻԷԹ հագուստի մեծ վաճառատունը, որ 25 տարիէ ի վեր ամենօրեայ յարաբերութեան մէջ է եւրոպական մեծ գործարաններու հետ, և ամէն եղանակի յարմար բրդեղէն ապրանքներու ստուար պէսպիսութեամբ ճոխացուած է մթերքը։

ԷՄՆԻԷԹի կերպասները, գոյնով և գործուածքով, վերջին նորաձեւութեանց կը հաւասարին միշտ։ Առաջնակարգ դերձակներու ձեռքով կը պատրաստուին երիկ մարդոց և տղոց յատուկ ընտիր ճաշակաւոր և դիմացկուն հագուստներու ամէն տեսակները, ինչպէս նաեւ կանանց համար բէլէրիններ, ճաքէթներ ևն. ևն. ծայր աստիճան նրբութեամբ։ Գիներ՝ անմրցելի ըստ ... աստիճան աժան։

ԷՄՆԻԷԹ վաճառատունը չափի վրայ հագուստի ճիւղ մը ունի, հաւասար Բերայի համեստ առաջնակարգ Տուներուն։ 50—38

[illegible]

ՋԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

Բարակ և ընտիր սիկառի թուղթ գործածողներուն կը յանձնարարուի Ջավուշ Օղլուի գործարանին սիկառի թուղթը, որ խարխուխնշանը կը կրէ։

Այս սիկառի թուղթը շատ տարիէ ի վեր մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալուն համար, անոր բազմաթիւ կեղծիքը ելած են։ Ուստի բուն իսկ Ջավուշ Օղլուի թուղթը ասոնցմէ զանազանելու համար, խարխուխ նշանը կրող թուղթերուն ամէն մէկ թերթին վրայ՝ առանց մելանի՝ և կնիքի ձեւով այդ նշանը, և թուղթերէնով «Ջավուշ Օղլու» գրուած պէտք է ըլլայ։ Դարձեալ «Սթանպօլ» անուն սիկառի թուղթերը պէտք է դիտել թէ «Ջավուշ Օղլու» անունը և երկու խարխուխ նշան կը կրե՞ն։ 78—16

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

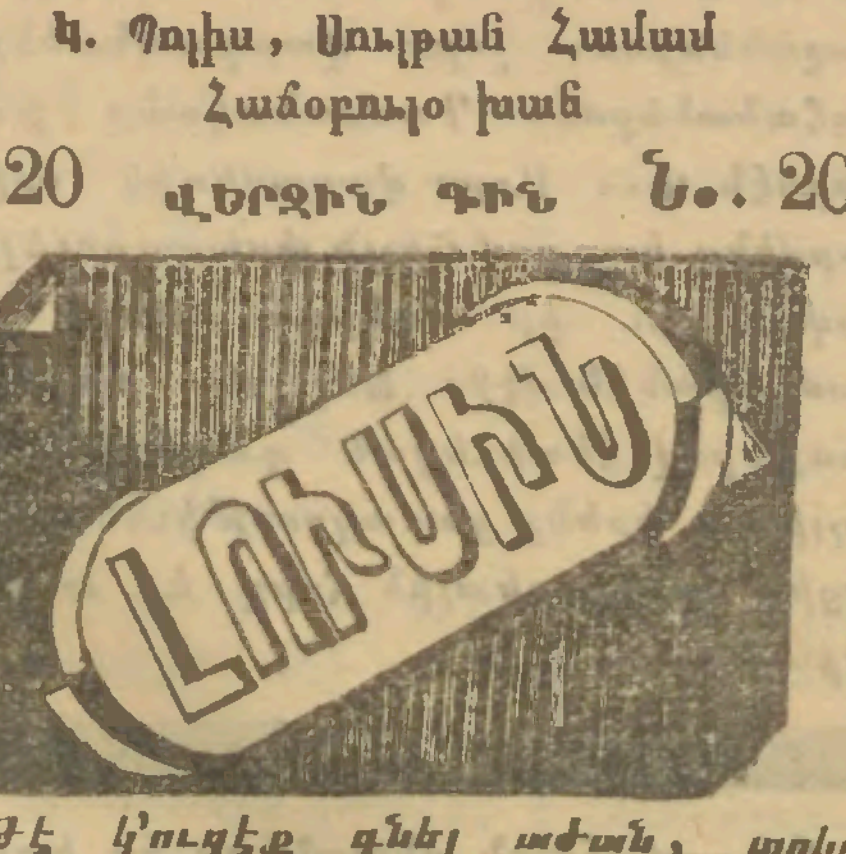
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ

Համօբալօ խան

Ն. 20 ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ Ն. 20

Եթէ կ'ուզէք գնել աժան, ամուր և ձեւաւոր հագուստներ, անգամ մը այցելեցէք «ԼՈՒՍԻՆ» վաճառատունս. պիտի տեսնէք թէ ստար և ընէկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզի հետ, ... հաստատել մեզի այցելող յարգոյ յաճախորդները։

Վաճառատունս ներկայ եղանակին համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս և մեր վարպետ ձեւագէտին ձեռամբ չափու վրայ լիսու ընտիր և ամուր տարազներէ հանդերձեղէններ, սմօքէն, ֆրաք, ևն. կը պատրաստուին։ Եթէ ապահոված հագուստները յաճախորդներու ճաշակին յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին։ Այս մեծ առաւելութենէն կրնայ հասկցուիլ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ շինուածքներու վրայ կը ծախուին. ըստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վարելով ամէն մրցում։ Մէկ անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսանք որ ամէն այցելողները գոհ պիտի մնան։ 100—41

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 250,000,000 ՖՐ.

Ամբողջովին վճարեալ

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ՝ Հալաճեան խան. Գարաքեօյ, Կամուրջին մօտ. Դեր-Գործակալութիւն, Պոլսոյ կողմ Սուլթան-Համամ,

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւնք փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։ Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ՝ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթուղթերու։ — Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կը դնէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳՐԵՐ։ — Պօրսայի հրամաններ կը կատարէ։ — Կուպոններ կը վճարէ։ — Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։ — Արժէթուղթեր կ'ապահովէ։ — Դրամ կ'ընդունի Չէքի հաշուով։ — ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ։ — Առեւտրական տոմսերու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կը գանձէ։

ՊՈԼՍՈՅ Դեր-Գործակալութիւնը կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։ — Ապրանքի վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։ — Ապրանք կ'ընդունի թէ՝ իբրեւ անպայման աւանդ պարզ մթերողչէք ստանալով, և կամ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս թէ արտասահման վաճառման համար։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԵՂՈՐԷԻՑ

Ա. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

ԱԺԱՆ, ԹԱՐՄ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ԴԵՂԵՐ

ԱՆՊԱԼԱԺ ԸՆՏԻՐ

Ցեխեալ մեծ մթերանոցը որ քանի տարիէ ի վեր հաստատուած է Եէնի Ճամիի հրապարակը Մըսըրլը խանին մէջ, Թիւ 2, 3, 4, իր դեղերուն աժանութեամբը և ընտիր տեսակներովը կարող է մրցիլ բոլոր նմանօրինակ հաստատութիւններու հետ։ Գաւառներէն եկած յանձնարարութիւնները կը կատարուին կարելի եղածին չափ փութով և խղճամտօրէն։ Ա. Նազարեան էֆ. ամէն միջոց ձեռք առած է իր յաճախորդները գոհ թողլու համար։ 50—41

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 102)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

ՄԱՍՆ Բ.

ՍԻՐՈՅ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՉԲՕՍԱՆԱՒԵՐԸ

—Այո՛, կը ճանչնամ անոնց նկարագիրը. այս տեղի բնակիչները ընդհանրապէս անանկ են։ Ամէն բան կը յուսացուի անոնցմէ։

—Պէտք է սպասել ուրեմն։

—Այո՛, պէտք է սպասել մինչեւ որ օր մը ապացուցանենք անոնց՝ անմեղութիւնը այն անձին, զոր կը սիրենք....

Բոլէդ այս վերջին բառը լսելով մինչեւ ականջները կարմրեցաւ և աչքերը խոնարհեցուց։

Մարքիզը հասկցաւ նորատի աղջկան յուզումն ու ամօթութիւնը, և անոր ձեռքը գորովով սեղմելով մրմնջեց.

—Խեղճ աղջիկս....։

Սակայն Բոլէդ շուտով ինքզինքը գտնելով ըսաւ.

—Ժիւռադի եղբարց ծրագիրներուն վըրայ բնաւ տեղեկութիւն չունինք։ Ասոր համար մեզ հաւատարիմ անձ մը պէտք է որ անոնց ամէն մէկ շարժումներուն հետեւի...։

—Ատոր վրայ խորհած եմ արդէն, աղջիկս։ Կարծեմ Ժիւռադիներ երեք սպասաւոր ունին։ Խոհարարուհի մը, սեննակապան մը և կառապան մը։ Առաջին երկուքը հայր Ժիւռադիի հին սպասաւորներն են, իսկ կառապանը Բարիզէն նոր եկաւ, թերեւս անոր միջոցաւ....։

—Ո՛չ, երկրորդ անտառապահը՝ Մալիքան՝ մեր գործին լաւ կուգայ, մանաւանդ որ մեզ հաւատարիմ է։ Պէտք է տեսնէք զինքը, յայտնէք ձեր դիտաւորութիւնները, մտածումները և ազատ թողուք զինքը ուզածը ընելու։

—Լաւ, պատասխանեց ծերունին, պիտի տեսնուիմ Մալիքանի հետ։

—Այսօր իսկ տեսէք զինքը, ըսաւ Բոլէդ, անծանօթ ոգի մը կ'ըսէ ինծի թէ Ժիւռադի եղբայրները դաւադրութիւն մը կը պատրաստեն։ Եւ — յարեց մանկամարդուհին ցած ձայնով — սրտիս տրոփումէն կը գուշակեմ թէ այն անձը, որուն կեանքը այնքան սուղ է մեզ համար, մեծ վտանգի մը ենթակայ պիտի ըլլայ։

—Բոլէդ, պատասխանեց ծերունին, այսօր իսկ կառքը լծել տուր, քեզ հետ տնտեսատունին անկը երթանք և Մալիքանը տեսնելով մեր ծրագիրները պարզենք։

—Այո՛, այո՛, երթանք, ըսաւ Բոլէդ ուժգնօրէն։

Տասը վայրկեան ետքը կառքով Մելբէնդիւ գացին։ Բարեբաղդաբար Մալիքան որ ուշիմ տղայ մըն էր, հոն կը գտնուէր։ Մարքիզը պէտք չունեցաւ շատ ժամանակ խօսելու։

Մալիքան անմիջապէս խնդիրը հասկնալով, ժպտեցաւ և ըսաւ.

—Լաւ, լաւ, Պ. մարքիզ, հասկցայ, և շիտակն ըսելով աղէկ ըրիք գիս գտնելով։

Եւ գրպանէն տետրակ մը հանելով սկսաւ թղթատել։

—Ժամը 6ին, յարեց Մալիքան, Ժիւռադի եղբարց կառապանը՝ Լակառօ անտառին մէջ նապաստակ մը բռնած էր։ Քանի օր է կը տեսնեմ զինքը։ Գաղտագողութիւն կ'ընէ սրիկան, ոստիկանութեան պիտի յանձնեմ։ Հիմայ կ'երթամ կը գտնեմ զինքը ու կ'ըսեմ. «Ինծի նայէ Լակառօ, Պ. տը Վիվարէ մարքիզին հրամանով քեզ դատի չպիտի ենթարկեմ։ Գիտես որ եթէ ոստիկանութեան յանձնեմ քեզ տեղդ ալ պիտի կորսնցնես, բանտ ալ պիտի մտնես։ Սակայն հիմայ եթէ դատ չեմ բանար քեզի դէմ, գիտցիր որ պայման մը ունիմ։ Պէտք է կա՛մ զայն ընդունիս և ազատուիս, ու կամ մերժես և բանտարկուիս»։ Ինչպէս, աղէկ չըլլա՞ր Պ. Մարքիզ։ Եթէ ընդունի, այն ատեն ձեր դիտաւորութիւնները պիտի յայտնեմ և պիտի պատուիրեմ լրտեսել Ժիւռադիներու ամէն մէկ շարժումները։ Կը ճանչնամ Լակառօն, սրիկայ մը բայց և այնպէս խելացի տղայ մըն է, ձեր գործին շատ լաւ կը յարմարի։

—Բայց խնդիր է թէ պիտի ընդունի՞։

—Բնաւ մի կասկածիք, եթէ սակայն հաւանիք երբեմն երբեմն դրամ դնել ձեռքը։

—Շատ աղէկ, կ'ընդունիմ։

—Օ՜հ, 24 ժամուան մէջ գործը կը լըմնցնեմ. Եթէ սրիկան մտածելու ատեն ուզէ, մինչեւ վաղ առտու պայմանաժամ կուտամ, անկէ ետքը եթէ մերժէ, ծակը թխմել կուտամ զինքը։

—Մալիքան, խելացի տղայ մըն ես դուն։

—Պ. մարքիզը կը շողոքորթէ զիս....։ Հաւատացէք որ կրցածս պիտի ընեմ ձեզ օգտակար ըլլալու համար....։

—Եթէ Լակառօ ընդունի, ըսաւ Բոլէդ, պէտք չէ որ դղեակ գայ իր տեղեկագիրները յանձնելու համար, հակառակ պարագային Ժիւռադի եղբայրները գործը կըրնան կռահել։

—Շատ լաւ կը մտածէք, օրիորդ, ըսաւ Մալիքան, բնաւ մի՛ վախնաք, Լակառօ ինծի թող տայ իր լուրերը և ես ալ ձեզ կը հաղորդեմ զանոնք։

Պահ մը ետքը Վիվարէ և Բոլէդ Վիլֆռաի դղեակը կը դառնային, յուսալից սրտով։

Նոյն օրը իրիկուան դէմ Մալիքան դղեակ եկաւ։ Անտառապահը այնքան ուրախ դէմք մը ունէր որ Բոլէդ և մարքիզը անմիջապէս անոր յաջողած ըլլալը գուշակեցին։

—Պ. մարքիզ, ըսաւ Մալիքան, կատարեալ յաջողութիւն ձեզ բերի։

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊՕՂՈՍ ՁԻՑԻՔՃԻԵԱՆ